

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EVLİLİK ALGISI

Ayşe Sümeyra GÜRSES

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2021

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye... En İyiyeye...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EVLİLİK ALGISI

MARRIAGE PERCEPTION OF UNIVERSITY STUDENTS

Ayşe Sümeyra GÜRSES

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2021

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ayşe Sümeyra GÜRSES'in hazırladığı "Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısı" başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından **Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Doç. Dr. İbrahim KEKLİK

İmza

Jüri Üyesi (Danışman)

Prof. Dr. İbrahim YILDIRIM

İmza

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Selen DEMİRTAŞ-
ZORBAZ

İmza

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Nilüfer KOÇTÜRK

İmza

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Özlem HASKAN-
AVCI

İmza

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından 18 / 06 / 2021 tarihinde uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali Ekber ŞAHİN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Öz

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin evlilik algısını objektif bir şekilde ölçmek amacıyla Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) geliştirilmiş ve üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörler incelenmiştir. Araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik algısının cinsiyet, yaş, eğitim gördüğü alan, ailenin aylık ortalama gelir düzeyi, romantik ilişki durumu, evlenme isteği, anne-baba birliktelik durumu, anne ve baba eğitim düzeyi, ailede yaşanan sert tartışma ve kavga sıklığı ile ailede fiziksel şiddet yaşanma durumu değişkenleriyle olan ilişkisi incelenmiştir. Araştırma grubu, EAÖ geliştirme aşamasında 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ankara ilinde bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinin çeşitli fakültelerinde eğitim görmekte olan 503 öğrenciden oluşmaktayken evlilik algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi sürecinde 869 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplamak amacıyla Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) ve Kişisel Bilgi Formu (KBF) kullanılmıştır. Elde edilen veri seti üzerinde analiz yapmak için SPSS 24.0 kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörleri ortaya koymak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, Evlilik Algısı Ölçeği'nin üniversite öğrencilerinin evlilik algısını ölçmek amacıyla kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte cinsiyet, yaş, eğitim gördüğü alan, ailenin gelir düzeyi, evlenme isteği ve ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığı değişkenlerine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısının anlamlı olarak farklı olduğu belirlenmiştir. Romantik ilişki durumu, anne-baba birliktelik durumu, annenin ve babanın eğitim düzeyi ile ailede yaşanan fiziksel şiddet durumu değişkenlerine göre ise üniversite öğrencilerinin evlilik algısının anlamlı olarak farklı olmadığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında araştırmacılara, alan çalışanlarına, üniversite öğrencilerine ve politika yapıcılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: evlilik, evlilik algısı, üniversite öğrencileri.

Abstract

In this research, Marriage Perception Scale (MPS) was developed to objectively measure university students' perception of marriage and the factors affecting university students' perception of marriage were examined. In the study, the relationship of the marriage perception of university students with the variables of gender, age, field of education, income level of the family, romantic relationship status, desire to marry, marital status of parents etc. was examined. At the stage of development of the MPS, the research group consists of 503 students studying in various faculties of two state universities and a foundation university in Ankara while 869 students are involved in the examination of the factors affecting the perception of marriage. MPS and Personal Information Form (PIF) were used to collect data. SPSS 24.0 was used to analyze the obtained data set. The results obtained from the study revealed that the MPS is a valid and reliable measurement tool that can be used to measure the marriage perception of university students. In addition, it was determined that the variables of gender, age, field of education, income level of the family, desire to marry and the frequency of harsh discussions and fights in the family significantly predicted university students' perception of marriage. However, it was observed that the variables of romantic relationship status, marital status of parents, education level of parents and physical violence experienced in the family did not significantly predict the marriage perception of university students.

Keywords: marriage, perception of marriage, university students.

Teşekkür

Tez yazma sürecimin başından sonuna kadar desteğini hissettiğim, ilgili, sabırlı ve cesaretlendirici yaklaşımıyla zorlandığım zamanlarda beni tekrar motive eden, araştırma sürecimin her aşamasıyla ilgilenerek verdiği geribildirimler ve değerli bilgiler sayesinde tez yazma sürecimi kolaylaştıran sevgili hocam Prof. Dr. İbrahim YILDIRIM'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Bu süreçte babacan tavrıyla hayata dair paylaştığı görüş ve fikirleri ile yolumu aydınlattığı için kendisine minnettarım.

Tez savunma jürimde yer alarak sundukları geribildirim ve görüşleriyle tezime katkıda bulunan değerli hocalarım Doç. Dr. İbrahim Keklik, Doç. Dr. Selen Demirbaş-Zorbaz, Doç. Dr. Nilüfer Koçtürk ve Dr. Öğr. Üye. Özlem Haskan-Avcı'ya destekleyici yaklaşımları için çok teşekkür ederim.

Hayatımın her anında yanımda olan, özverilerini ve sevgilerini her zaman hissettiğim, zorlandığım zamanlarda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen canım anneme, babama ve kardeşlerime sonsuz minnettarım. Son olarak da bu süreçte beni sürekli motive eden ve en büyük destekçilerimden biri olan sevgili eşim Yunus Emre Gürses'e sonsuz teşekkür ederim.

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract	iii
Teşekkür.....	iv
Tablolar Dizini.....	vii
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	viii
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi	5
Araştırma Problemi	7
Sayıtlılar	8
Sınırlılıklar	8
Tanımlar	9
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar	10
Evlilik	10
Evlilik Algısı	11
İlgili Araştırmalar	15
Bölüm 3 Yöntem	23
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	23
Veri Toplama Süreci.....	26
Veri Toplama Araçları	27
Verilerin Analizi	29
Bölüm 4 Bulgular ve Yorumlar.....	31
Evlilik Algısı Ölçeği'nin (EAÖ) Geliştirmesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	31
Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar.....	38
Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler	52
Sonuç.....	52

Tartışma	54
Öneriler	63
Kaynaklar	65
EK-A: Gönüllü Katılım Formu	79
EK-B: Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) Örnek Maddeler	80
EK-C: Kişisel Bilgi Formu (KBF) Örnek Sorular	81
EK-Ç: Etik Komisyonu Onay Bildirimi	82
EK-D: Etik Beyanı	83
EK-E: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu	84
EK-F: Thesis/Dissertation Originality Report	85
EK-G: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı	86

Tablolar Dizini

Tablo 1 Değişkenlere Göre, AFA Veri Setine İlişkin Frekans ve Yüzdelere.....	24
Tablo 2 Ortak Faktör Varyansı ve Faktör-1 Yük Değeri Tablosu	34
Tablo 3 Döndürme Sonrası Maddelerin Faktör Yük Değerleri	36
Tablo 4 Araştırmada Ele Alınan Değişkenlere Göre Evlilik Algısına İlişkin Betimsel İstatistikler (Aritmetik Ortalama, Katılımcı Sayısı ve Standart Sapma- n , $\bar{x}$, ss)....	39
Tablo 5 Araştırmada Ele Alınan Değişkenlere Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	40
Tablo 6 Yaşa Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	42
Tablo 7 Eğitim Gördüğü Alana Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	44
Tablo 8 Ailenin Ortalama Aylık Gelir Düzeyine Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	46
Tablo 9 Ailede Sert Tartışma ve Kavgaların Yaşanma Sıklığına Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.....	50

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

AFA: Açıklayıcı Faktör Analizi

ANOVA: Çok Yönlü Varyans Analizi

BMPS: Black Marriage Perception Survey

DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi

EAAÖ: Evlilik-Aile Algısı Ölçeği

EAF: Evlilik Algısı Formu

EAÖ: Evlilik Algısı Ölçeği

EBTÖ: Evliliğe Bakış Tarzları Ölçeği

EYAÖ: Evliliğe Yüklenen Anlam Ölçeği

KBF: Kişisel Bilgi Formu

MPS: Marriage Perception Scale

PIF: Personal Information Form

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde, araştırmanın temelini oluşturan problem durumu ele alınmış, araştırmanın amacı ve önemi ortaya konmuş, araştırmanın problem ve alt problemleri, sayıltıları ve sınırlılıkları belirtilerek araştırmaya ilişkin temel kavramların tanımları verilmiştir.

Problem Durumu

Evlilik, farklı niteliklere sahip olmasına rağmen üzerinde evrensel bir anlayış bulunan her toplumda yer alan bir kurumdur (Kammeyer, 1990). Farklı toplumsal yapılarla açıklanan evlilik kavramının evrensel nitelikler taşımasını sağlayan bazı temel özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler, evliliğin Maslow (1943) piramidinde yer alan güvenlik ihtiyacını, ait olma ve sevgi ihtiyacını karşılaması ile birlikte bu kapsamda yer alan neslin sürdürülmesini sağlaması, toplumsal statü kazandırması, cinsel hayatın sağlıklı bir şekilde yaşanmasını sağlaması şeklinde ele alınabilir. (Canel, 2012). Evliliğin birçok tanımı bulunmaktadır. Saxton (1982) tarafından evlilik, kültürel olarak farklı yapıları bulunan ama özünde gelecek kuşakların devamını sağlamak ve aile kurmak üzere iki bireyin kalıcı olarak birliktelik kurdukları evrensel ve birbirine bağlı sistemler bütünüdür şeklinde tanımlanmıştır. Evlilik, karşı cinsten iki bireyin kendi tercihleri doğrultusunda istemli olarak bir yuva kurması ve kurdukları bu yuvada duygusal ve cinsel ihtiyaçlarını karşılamada özgür oldukları bir kurum olarak da ifade edilmiştir (Gökner, 2011). Genel anlamda evlilik toplumda sosyal ve yasal bir sözleşme olarak görülmektedir. Bu yüzden evlilik kararında toplumun tutumu, bireysel beklentiler, düşünceler ve algılar önemli ölçüde etkili olmaktadır (Shukla, Deodiya ve Singh, 2013).

Evlilik, insanların hayatında yeni bir dönem başlatacak önemli kararlardan biridir. Verilen evlilik kararıyla bireyler alışık oldukları yaşam şeklinin dışına çıkarlar. Bu bir geçiş sürecidir. Bu süreçte bireylere farklı sorumluluklar ve görevler yüklenir. Yüklenen sorumluluk ve görevlere rağmen evliliğin insanların yaşamak istediği bir yaşantı şekli olması sahip olduğu toplumsal önemi sürdürmesini sağlamıştır (Fışıloğlu, 1992).

İnsanların evlilik birlikteliğini kurmasına neden olan birçok faktör bulunmaktadır (Shukla vd., 2013). Evliliğe yönlendiren temel faktörlerden bazıları sosyal, duygusal ve biyolojik ihtiyaçların karşılanma gereksinimidir (Kalkan ve Ersanlı, 2008). Evlilik açıklanırken kadının ve erkeğin arasında oluşan yakın ilişkiye yani bağa dikkat çekilmektedir. Bu noktada bireylerin birbirini keşfetmeye, tanımaya, anlamaya çalışmaya ve destekte bulunmaya yönelik davranışları ele alınmaktadır (Gladding, 2012). Hayatı paylaşmak, çocuk sahibi olmak ve çocukları yetiştirmek diğer etkenler olarak evliliğin işlevleri arasında yer almaktadır. Ayrıca bireylerin cinsel hayatını düzenli ve sağlıklı bir şekilde sürdürmesi, ekonomik yaşamını düzenlemesi ve toplumun belirlediği cinsiyet rollerine yüklenen sorumlulukların yerine getirilmesi gibi birtakım işlevleri bulunmaktadır (Özgüven, 2009).

Evlilik, bireylerin ihtiyaçlarını doğal olarak karşılayan ve bireyin gelişimine katkıda bulunan bir kurum olarak görülmektedir. Yani bireyin yaşantısında maddi ve manevi doyumu elde etmesine yardımcı olan, görev bilinci kazanmasını sağlayan ve içinde bulunduğu topluma uyum sağlamasını kolaylaştıran bir ilişki biçimidir (Çelik, 2006). Evlilik bu ihtiyaçları farklı kültürel normları bulunan toplumlarda romantik ilişkiyi meşrulaştırarak karşılar. Günümüze kadar farklı toplumsal yapılardan etkilenecek şekilde şekillenen evlilik, insan neslinin sürdürülmesi ve nesiller yoluyla toplumsal düzenin aktarılması işlevini yerine getirmiştir (Çakır, 2011).

Kültürel normların toplumdan topluma değişmesiyle birlikte evrensel bir yapı olarak görülen evlilikte de farklılıklar gözlemlenmektedir. Kültürel farklılıklar, bireylerin evliliği gerçekleştirme şeklini, evlenme yaşını, eşlerin birbirlerine yaklaşımlarını ve eklenmesi gerekirse boşanma yaşantısı gibi evliliğe ilişkin tüm bu süreçleri etkilemektedir (Tolan, 1991). Son yıllarda yaşanan modernizm akımıyla birlikte gelenekselliğe olan bakış açısında önemli değişimler yaşanmıştır (Solmaz, 2011). Türkiye’de yaşanan modernleşme süreci ve toplumsal yapıdaki değişimin getirdiği bireyselleşme birtakım sonuçlar doğurmuştur (Turğut, 2015). Toplumsal yapıdaki bireyselleşme eğilimi Türk toplumunun evliliğe bakış açısında gelenekselden modernliğe evrilen bir süreç oluşturmuştur (İmamoğlu, 2000). 1980’li yıllardan günümüze gelen süreç genel olarak değerlendirildiğinde daha ileri bir yaşta evlenme, evlenecekleri kişiyi uzak çevreden bulma, evlilik kararını

bireysel verme ve boşanma oranlarında artış yaşandığı görülmüştür. Bu sürecin uzun bir zaman dilimi içinde oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda, var olan yönelimin de ileriki yıllarda süreceği tahmin edilmektedir (Turğut, 2015).

Modernleşme sürecinden etkilenen evlilik anlayışında bazı değişiklikler meydana gelmiştir (Bener ve Günay, 2013). Bu süreçte değişime uğrayan sosyoekonomik durum ve sosyokültürel yapı bireylerin evlilik kararı verme sürecini çeşitli yönlerden etkilemiştir (Türkarslan ve Süleymanov, 2010). Yaşanan bu değişim evlenme yaşına geldiği düşünülen gençlerin evlilik hakkındaki düşünceleri, algıları ve beklentileri üzerinde bir etkiye sahip olmuştur (Akın vd., 2014).

Evlilik algısı kavramı, bireylerin evlilik yaşantısıyla ilgili tutumlarını, inançlarını ve görüşlerini kapsamaktadır (Harris, 2009). Algı kavramı, duyular yoluyla başlatılan değerlendirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Tanımda bahsedilen duyular ise karşılaştırma, dikkat ve farkındalık gibi etrafımızda yaşanan olayları anlamlandırmamızı sağlayan bilişsel işlemlerdir (Lindgren ve Harvey, 1981). Algı sayesinde bireyler yaşadıkları olayları veya bir durumu önceki bilgilerini kullanarak yorumlamaktadır. Algıların oluşmasında tecrübeler, beklentiler ve edinmiş olduğumuz bilgiler etkilidir. Bu yüzden olaylar veya durumlar bireyler tarafından farklı şekillerde algılanmaktadır. (Pastorino ve Doyle-Portillo, 2006).

Alanyazında evlilik algısı kavramı evlilik tercihleri eğilimleri olarak belirtilebilmektedir (Kaçar ve Parlar, 2018). Bireylerin evlilikle ilgili algıları zihinsel değerlendirme ve karşılaştırma süreci sonunda oluşur (Hovardaoğlu ve Binici-Azizoğlu, 1996). Bireylerin bir durumla ilgili zihinlerinde oluşturdukları algı o durumla ilgili davranışlarını etkiler. Evlilikle ilgili oluşturulan algının tespitinin yapılması bireylerin gelecekteki evlilik kararlarıyla ilgili eğilimleri hakkında gerçekçi tahminlerde bulunmayı sağlayabilmektedir (Ümmet, 2017).

Üniversite öğrencilerinin içinde bulunduğu genç yetişkinlik dönemi hem gelişimsel olgunluk hem de toplumun beklentisiyle birlikte bireylerin evliliğe hazırlık sürecini başlatmakta ve eş seçimi, seçtikleri eşle evlenme, evlilik yaşantısını sürdürme gibi görevleri getirmektedir (Terzi İlhan ve Işık, 2019). Diğer çalışmalarda ise evlilik birlikteliğini kurmaya ek olarak eşe uyum sağlama, aile birlikteliğini oluşturma, ev işlerinde sorumluluğu paylaşma, vatandaşlık görevlerini yerine getirme gibi görevlerle açıklanmaktadır (Onur, 2003; Scott, 2009). Genç

yetişkinlik dönemi bireyleri zihinsel olarak yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemidir (Bener ve Günay, 2013). Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin algılarının tespit edilmesi içinde bulundukları gelişimsel dönem için önem arz etmektedir. Şöyle ki üniversite öğrencilerinin evlilik algısı değerlendirilerek evlenme hızındaki düşüşün ve ilk evlenme yaşındaki büyümenin sebeplerini öngörülebilir ve buna yönelik olarak da ilgili kurumlar ve araştırmacılar/uzmanlar tarafından çalışmalar gerçekleştirilebilir. Nitekim Türkiye’de son 25 yılda daha önce evlilik yapmamış nüfus yüzdesi artış gösterirken evli çiftlerin yüzdesinin düştüğü gözlemlenmektedir. Ayrıca ortalama ilk evlenme yaşının 2 yaş arttığı görülmüştür (Tezcan ve Coşkun, 2004). İstatistiksel verilerdeki değişim bireylerin evlilikle ilgili inançlarının ve görüşlerinin evrilme süreci içinde olduğunu göstermektedir (Gubernskaya, 2010).

Güncel TÜİK (2020) evlenme ve boşanma istatistikleri incelendiğinde son 5 yılda Türkiye’deki kaba evlenme hızının ‰7,71’den ‰5,84’e düştüğü görülmektedir. Bununla birlikte 2015 yılından 2020 yılına kadar geçen sürede Türkiye’deki ortalama ilk evlenme yaş ortalaması incelendiğinde kadınlarda 23.9’dan 25.1’e yükseldiği erkeklerde ise bu ortalamanın 27’den 27,9’a yükseldiği görülmektedir. İncelenen evlenme ve boşanma istatistikleri Türkiye’deki evlenme hızının düştüğünü, boşanma hızının arttığını ve ilk evlenme yaşının giderek büyüdüğünü göstermektedir.

Bu çalışmada evlenme hızının düşmesi ve ilk evlenme yaşının yükselmesi istatistikleri ele alınarak bu istatistikleri açıklayan faktörlerden biri olan evlilik algısı kavramı incelenmiştir. Alanyazın taraması yapıldığında Türkiye’de yapılmış genç yetişkinlerin evlilik algılarına ilişkin çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Yapılan birçok çalışmada evli bireylerle çalışılmış olup nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Ümmet, 2017; Baltacı, 2015). Yapılan inceleme sonucunda bekar üniversite öğrencilerine yönelik evlilik algılarını objektif biçimde ölçecek sınırlı sayıda ölçme aracı olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu tez kapsamında genç yetişkinlerin evlilik algılarını objektif bir şekilde ölçmeyi sağlayan bir araç geliştirilmesi ve üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlerin ortaya koyulması planlanmıştır. Böylece yapılan araştırmanın literatürde var olan ihtiyaç giderilerek alanyazına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Evlilik kavramı günümüze kadar gelen süreçte farklı alanlarda çalışmakta olan araştırmacılar tarafından ilgi duyulan ve üzerinde çalışmalar yapılan bir konudur (Kızıldağ ve Şahin, 2018). Ülkemizde alanyazın incelemesi yapıldığında bireylerin evliliğe ilişkin algılarını, bakış açılarını anlamak için yapılan çalışmalarda nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı fakat sınırlı sayıda çalışma bulunduğu görülmüştür. İncelenen çalışmalarda bireylerin evlilik algısını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu ve kapalı uçlu soruların yer aldığı anket formlarının kullanıldığı görülmüştür (Baltacı, 2015; Halmatov, Sarıçam ve Halmatov, 2012; Kızıldağ ve Şahin, 2018; Pınar, 2008; Ümmet, 2017). Evlilik algısı üzerine yapılan nitel çalışmalardan elde edilen verilerin genellenemez oluşu sınırlılık olarak görülmektedir. Evlilik algısı konusunda araştırmaya daha fazla kişinin katıldığı bir örneklem grubuyla nicel bir araştırma yapılması önerilmektedir (Ümmet, 2017). Bu nedenle evlilik algılarını değerlendiren ve nicel/karma çalışmalarda kullanılabilecek bir ölçme aracının geliştirilmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Nitekim alanyazında da bireylerin evlilik kavramıyla ilgili algısını daha detaylı ve objektif bir şekilde ölçebilmek amacıyla standart ölçme araçları geliştirilmesinin alana katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir (Pınar, 2018; Kızıldağ ve Şahin, 2018). Çünkü ülkemizde evlilik algısına yönelik geliştirilen ve uyarlama çalışması yapılan ölçekler bulunmasına rağmen bu ölçeklerin üzerinde çalışılması gerektiği ve evlilik algısı kavramını kavramsallaştırmada yeterli olmadığı bilinmektedir. Örneğin, Park ve Rosen'ın (2013) geliştirdiği ve Akın vd. (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlama çalışmasının yapıldığı Evliliğe Bakış Tarzları Ölçeği (EBTÖ) araştırmalarda kullanılmak için kısmen hazır bir ölçme aracıdır. Araştırmaya sadece üniversite öğrencilerinin katılması ve uyum indeksi değerlerinin normalde olması gereken değerin altında çıkması nedeniyle araştırmacılar tarafından ölçek üzerinde çalışılması gerektiği belirtilmiştir.

Alanyazın incelendiğinde evlilik algısına yönelik yapılan çalışmaların çoğunlukla evli bireyler üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir (Baltacı, 2015; Ümmet, 2017). Ancak gelişimsel açıdan sağlıklı ilişki kurma, eş seçme ve evliliğe hazırlık aşamasında önemli bir dönemde olması sebebiyle üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının değerlendirilmesi önemlidir (Stover, 2008). Böylece evlenme hızındaki düşüşün ve ilk evlenme yaşındaki yükselişin sosyodemografik

nedenlerini ortaya koyarak bu konuda yapılabilecek önleyici hizmet çalışmalarına yön verilebilir. Ayrıca elde edilecek bulgular evlilikle ilgili inançları ve evliliği engelleyebilecek faktörleri ortaya koyacağından evlilik ve aile danışmanları tarafından evlilik öncesi danışmanlık süreci kapsamında bireylerin evlilik kararı verme sürecinde kullanılabileceği düşünülmektedir. Nitekim evlilik algısı kavramıyla ilişki olabilecek farklı değişkenlerin yapılacak olan araştırmalara dahil edilmesinin literatüre katkı sağlayacağı belirtilmektedir (Ümmet, 2017). Sonuç olarak bu çalışmada ise üniversite öğrencilerinin evlilik algılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikli olarak üniversite öğrencilerinin evlilik algısını objektif bir şekilde ölçmek amacıyla bir ölçme aracı geliştirilmesi planlanmıştır.

Alanyazında evlilik algısına yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde Kızıldağ ve Şahin (2018) evli bireylerin evlilik algılarını tespit edebilmek için kapalı uçlu 4 sorudan oluşan Evlilik Algısı Formu'nu (EAF) kullandığı görülmüştür. 114 kişiden topladığı verileri ise nitel analiz yöntemlerini kullanarak analiz etmiştir. Pınar (2008) ise üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada bireylerin evliliğe yönelik bakış açısını tespit edebilmek için kapalı uçlu sorulardan oluşturulan bir anket formu kullanmıştır.

Evlilik algısıyla ilgili Türkiye'de yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde ise evli bireylere yönelik metafor analizi kullanılarak yapılan araştırmalar bulunduğu görülmüştür. Ümmet (2017), üniversiteden mezun olan evli bireylerle yaptığı çalışmada evlilik algılarını tespit edebilmek amacıyla 100 evli bireyle nitel araştırma yöntemi olan metafor analizi çalışması yapmıştır. Bu çalışmada cümle tamamlama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde evli bireyler 47 geçerli metafor üretmiş olup bu metaforlardan 6 kategori elde edilmiştir. Araştırma sonucuna göre katılımcıların evlilik algılarını ifade eden metaforların büyük oranda olumlu ifadeler yansıttığı görülmektedir. Ayrıca kadınların bütün kategorilerde evliliği erkeklere göre daha olumlu algıladığı ve yine çocuğu olan bireylerin çocuğu olmayan bireylere göre bütün kategorilerde evliliğe yönelik daha olumlu bir algıya sahip oldukları ortaya koyulmuştur. Baltacı (2015) yaptığı çalışmada evli bireylerin evlilik ve aile algılarını metafor analizi yöntemiyle tespit ederek bireylerin bağlanma stilleri ile arasındaki ilişkiyi açıklamayı amaçlamıştır. Çalışma grubu 122 katılımcıdan oluşmaktadır. Cümle tamamlama yönteminin yer

aldığı bir görüşme formuyla birlikte Sümer ve Güngör (1999) tarafından uyarlaması yapılmış olan İlişki Anketi uygulanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda ise bireylerin evlilik ve aile algısına ilişkin metaforların daha çok olumlu içeriğe sahip olduğu görülmüştür. Evlilik ve aile kavramına ilişkin metaforlar ayrı ayrı incelendiğinde ise evlilik kavramının aile kavramına göre daha fazla olumsuz algı içerdiği tespit edilmiştir.

Araştırmacılar evlilik olgusu üzerine çalışılan tutum, beklenti, algı gibi kavramlar konusunda sınırlandırılmış bilgiye sahip olmakla birlikte evlilik beklentileri, tutumları, algıları gibi kavramların arasında bir ilişki olduğu bilinmektedir (Riggio ve Weiser, 2008). Bu kavramlarla ilgili ölçme araçlarının yeterli olmaması sınırlı bilgiye ulaşılmasına neden olmaktadır. Evlilik olgusunu ve kavramlar arası ilişkiyi anlamlandırmak için daha fazla kavramsallaştırmaya ve teoriye ihtiyaç duyulmaktadır (Park ve Rosen, 2013).

Araştırma Problemi

Üniversite öğrencilerinin evlilik algısı kişisel, ailesel ve demografik değişkenlere göre anlamlı olarak farklı mıdır? sorusu araştırmanın temel problemidir. Bu probleme yanıt bulmak amacıyla EAÖ geliştirilmiştir. Araştırmada, bu temel probleme dayandırılan alt problemlerin yanıtı aranmaktadır.

Alt problemler.

1. Cinsiyetlerine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
2. Yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
3. Eğitim gördüğü alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
4. Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
5. Romantik ilişki durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?

6. Evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
7. Anne-babanın birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
8. Annenin eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
9. Babanın eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
10. Ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?
11. Ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?

Sayıtlılar

Araştırmanın sayıtlıları aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

1. Evlenme hızının düşmesi ve ilk evlenme yaşının yükselmesi istatistiklerini açıklamada üniversite öğrencilerinin evlilik algısı etkili bir faktördür.
2. Araştırmaya katılan öğrenciler, Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve Evlilik Algısı Ölçeği'ni (EAÖ) kendilerini yansıtacak biçimde içtenlikle yanıtlamışlardır.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında, Ankara ilinde bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinin çeşitli fakülte ve bölümlerinde eğitimine devam etmekte olan öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Bu araştırmanın evreni Ankara ilinde eğitim görmekte olan üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu sebeple araştırmanın sonuçları benzer özellikleri bulunan çalışma gruplarına benzerlikleri oranında genellenebilir.

3. Bu araştırmanın 869 katılımcıdan elde edilen ikinci veri seti pandemi nedeniyle çevrimiçi olarak toplanmıştır. Araştırma sonuçları çevrimiçi veri toplama sürecinin getirdiği sınırlılıklara sahiptir.
4. Bu çalışmada incelenen üniversite öğrencilerinin evlilik algıları, araştırmacı tarafından geliştirilen Evlilik Algısı Ölçeği'nin (EAÖ) ve Kişisel Bilgi Formu'nun (KBF) ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Bu başlık altında çalışmada temel alınan kavramların tanımları verilmiştir.

Evlilik: Evlilik, karşı cinsten iki bireyin bir araya gelmesiyle oluşan bulunduğu toplumun kültürel değerlerinin ve kanunlarının etkisiyle şekillenen evrensel bir kurumdur (Ersanlı, 1990). Koçyiğit ve Kalkan'a (2016) göre ise evlilik, birbirinden farklı görüş ve ihtiyaçlara sahip olan kadın ve erkeğin arasında toplum ve hukuk kuralları kapsamında kurulan beraberlik ve oluşan bağlılıktır.

Evlilik Algısı: Olumlu ya da olumsuz fark etmeksizin hissedilen yoğun duyguları ortaya çıkarabilecek, evliliğe ilişkin sahip olunan inanç, görüş ve tutumlardır (Harris, 2009).

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle “evlilik” ve “evlilik algısı” kavramları ele alınmıştır. İlgili alanyazın incelemesi yapılarak araştırmada temel alınan kuramsal çerçevenin içeriğine yer verilmiştir. Son olarak ise evlilik algısı kavramıyla ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Evlilik

Toplumun sosyal yapısını oluşturmada önemli etkenlerden biri olan evlilik farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Farklı tanımlamalara rağmen evlilik kurumunun sahip olduğu değer günümüze kadar süregelmiştir (Tekin-Çatal, 2019). Evlilik toplumların anlayışına göre değişen tanımlar ve yapısal farklılıklar içerse de toplumların tümünde resmi olarak kabul gören bir kurumdur (Tarhan, 2012). Evlilik, kadın ve erkek arasında kültürel, dini farklılıklara ve ülkenin resmi prosedürlerine göre değişerek gerçekleştirilen birlikteliğin meşru olmasını sağlar (Pressat, 1988). Evlilik, temelde iki farklı insanın bir araya gelerek oluşturduğu toplumsal yapıya bağlı olarak farklılaşan evrensel bir kurumdur (Kansız ve Akar, 2011).

Evlilik, sosyal bir yapıya sahip olan insanın topluluk içerisinde yaşarken ihtiyaç duyduğu bir ilişki biçimidir. Bu ihtiyacın oluşmasının nedenlerinden biri insanların yalnızlıktan kurtulma isteği, yaşamlarının ileriki dönmlerinde yalnız yaşama endişesidir. Bu kararın verilmesinde aynı zamanda bireylerin daha kaliteli bir gelecek yaşantısı, neslini devam ettirme ve cinselliği yaşama isteği de önemlidir. Buna ek olarak evlilik kurumu ortaya çıkma amacından bağımsız olarak günümüze ulaşana kadar geçen sürede evrilerek önemini korumaya devam etmiştir (Doğan, 2010).

Evlilik, hayatı birlikte sürdürmeyi karşılıklı olarak isteyen bireylerin özgür iradesiyle belirlenen bir beraberlik şeklinde açıklanmıştır. (Villa ve Del Prette, 2013). Evlenme kararı, evlilik ilişkisini oluşturan ve bireylerin yaşamında önemli olan bir aşama olarak belirtilmiştir (Tekin-Çatal, 2019). Evlilik, çiftlerin psikolojik ve sosyal açıdan gelişimini desteklemektedir (Çelik ve İnanç, 2009). Framo (1996) ya göre eşlerin birbirlerinin psikolojik ihtiyaçlarının farkında olarak karşılamaya çalıştıkları bir yaşantıdır. Psikolojik ve sosyal ihtiyaçların karşılanmasının yanı sıra

evlilik, biyolojik ihtiyaçların da karşılındığı bir yapıdır (Tekin-Çatal, 2019). Çağ ve Yıldırım'a (2013) göre evlilik, sosyal ve duygusal faydaya ek olarak ekonomik fayda sağlamakta böylelikle bireyin yaşam standartlarını arttırmaktadır. Toplumun dinamikleri üzerinde pek çok etkisi bulunan evlilik, kültürlerarası değişkenlik gösteren psikolojik, fizyolojik ve davranışsal yönleriyle toplumsal bir sistem bütünüdür. (Kışlak, 1999). Evliliğin fizyolojik yönü cinsel isteğin tatmin edilmesini içermektedir. Buna ek olarak evlilikle beraber cinsel yaşamın toplum tarafından kabul edilebilir olması evliliğin tercih edilmesini sağlamaktadır. Sosyal yönü diğer insanlar tarafından kabul edilme, güvende hissetme, uyum sağladığının farkında olma ve korunma ihtiyacı gibi faktörler içermektedir. Bireyin yaşamını birlikte paylaştığı bir kişinin olduğunu hissetmesi ve o kişiyle birlikte çabalayarak ortak amaçları doğrultusunda hayatına devam etmesi sosyal yönü oluşturur (Kervancıoğlu, 2016). Psikolojik yönü ise sevmeye ve sevildiğini hissetme, aidiyet hissetme, değerli hissetme ve adanmışlık duygusunu hissetme gibi duygusal ihtiyaçları barındırmaktadır (Tekin-Çatal, 2019).

Evlilik, insan neslinin devamını sağlama motivasyonu ile oluşturulsa da bireylerin yaşamını düzene sokmasını ve böylece toplumda var olan sistemin işleyişinin korunmasını sağlar. Bir tür toplumsal denetim mekanizmasıdır (Bacanlı, 2001). Toplumsal denetimi sağlamakla birlikte evlilik, bireysel mutluluğa erişimi de sağlamaktadır (Kendir ve Demirli, 2016). Evlilik yaşantısını deneyimleyen bireylerin hayatı pek çok faktör tarafından etkilenmektedir. Bu sebeple evlilik olgusu farklı alanların ilgilendiği bir konu olmuştur (Tekin-Çatal, 2019). Buna ek olarak toplumsal sistemi oluşturmada önemli faktörlerden biri olan evlilik, toplumsal sistem üzerinde etki göstermekte ve toplumsal düzenin değişiminden etkilenmektedir. Bu sebeple evlilik kavramı üzerinde çalışılması gereken bir konudur (Doğan, 2010).

Evlilik Algısı

Bu çalışmanın temel olarak üzerinde durduğu kavram olan evlilik algısı, Harris (2009) tarafından evliliğe ilişkin sahip olunan olumlu ya da olumsuz inanç, görüş ve tutumlar şeklinde tanımlanmıştır.

Ekolojik model. Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını kavramsallaştırmak için ölçme aracı geliştirilen bu çalışmada ekolojik model temel alınmıştır. Bu

modelde yer alan bireyin doğrudan ilişki kurduğu ortamların etkisiyle algısını şekillendiren mikrosistem oluşturulan ölçek maddelerinin dayanak noktası olmuştur. Ekolojik modele dayandırılarak bir evlilik algısı ölçme aracı geliştirme çalışmasında mikrosistemin diğer dört sistemle kıyaslandığında bireylerin evlilikle ilgili algıları üzerinde daha yüksek bir etki gösterdiği ortaya koyulmuştur. Mikrosistem boyutunda bulunan maddelerin bireylerin evliliğe yönelik bireysel duygu ve düşüncelerini, evlenme isteklerini, evlilik algılarını ve evlilikten beklentilerini içerdiği tespit edilmiştir (Wells, 2016). Bu sebeple evlilik algısı kavramını kavramsallaştırma sürecinde ekolojik model temel alınmıştır.

Ekolojik model (Bronfenbrenner, 1979; Bronfenbrenner, 1986), bireylerin sosyal yaşamda içerisinde bulunduğu birbirine bağlı sistemler arası etkileşimi nasıl etkilediğini ve aynı zamanda sistemler arası bu etkileşimden nasıl etkilendiklerini açıklamaktadır. Ekolojik model evlilik algısı kavramıyla çalışıldığında evlilik algısını etkileyebilecek birçok faktörü ele alabilmemize katkı sağlamaktadır (Harris, 2009). Bronfenbrenner (1986), bireylerin gelişim sürecinde tüm çevresel faktörlerden etkilendiğini ve bu etkinin gelişim sürecini açıklama noktasında önemli olduğunu belirtmiştir. Bronfenbrenner (1994) bireyin gelişimini sistematik bir hale getirerek ele almıştır. İnsan gelişiminin bireyin etkileşim halinde olduğu yakın çevresinin, nesnelerin ve sembollerin etkisiyle oluştuğunu belirtmiştir. Bronfenbrenner (1994), geliştirdiği ekolojik model için beş sistem öne sürmüştür: mikrosistem, mezosistem, ekosistem, makrosistem ve kronosistem.

Bronfenbrenner (1979, 1986) beş sistemi birbirleriyle olan bağlantılarını da ele alarak açıklamıştır. Sistemlerden ilki olan mikrosistemde bireyin içinde yaşadığı alanda sürekli etkileşimde bulunduğu aile, arkadaşlar, okul, iş yeri, mahalle gibi sosyal çevresiyle ilişki kurduğu ortamlar yer almaktadır. Bronfenbrenner'ın (1994) ekolojik modeline göre mikrosistemin gelişimi çevresel ve ilişkisel bağlam içinde etkilenecek oluşur. Bu durum bireyin duygu ve düşüncelerinin, inançlarının ve beklentilerinin yaşadığı deneyimler, kurduğu ilişkiler ve yetiştirildikleri ortamların etkisiyle şekillendiğini ifade etmektedir.

Mezosistem bireyin ilişki kurmak amacıyla mikrosistemlerde yer alan ortamlar arasında hareketinin ortaya çıkardığı etki olarak ele alınmıştır. Yani mezosistem okul, arkadaş çevresi, aile gibi ortamların birbirleriyle etkileşime geçmesiyle hem bireyin gelişimi hem de ortamların birbiri üzerinde yarattığı etkiyi

açıklar (Bronfenbrenner, 1979; Bronfenbrenner, 1986). Ekzosistem, bireyin içinde aktif olarak yer alması bile üzerinde etkisi bulunan sosyal grupları kapsamaktadır (Bronfenbrenner, 1979; Bronfenbrenner, 1986). Makrosistem, bireyin içinde bulunduğu toplumun normları, kültürel değerleri, üretilen politik ideolojiler ve ekonomik şartların yarattığı ortamın bireyin üzerinde oluşturduğu etki olarak ele alınmıştır (Bronfenbrenner, 1979; Bronfenbrenner, 1986).

Kronosistem ise bireylerin gelişimi üzerinde zamana bağlı olarak meydana gelen çevresel ve gelişimsel değişimlerin etkisi göz önünde bulundurularak modele eklenen son sistemdir. Bu sistem hem içinde bulunduğumuz tarihsel dönemde ortak etkileri ortaya çıkarabilecek olayları hem de bireyin yaşamını etkileyebilecek beklenmedik olayları ele alır. Geniş kapsamlı bir şekilde ortaya koyulan kronosistem yaşanan olayların zaman içinde birikerek oluşturduğu etkileri önemli bulur (Bronfenbrenner, 1993).

Bronfenbrenner (1994) tarafından ortaya koyulan ekolojik model, bireylerin gelişim süreçlerinde sahip oldukları biyolojik özelliklerine ek olarak sosyal ve çevresel faktörlerin de etkisinin bulunduğu açıklamaktadır. Bronfenbrenner bireysel gelişim üzerindeki genetik ve çevre etkisi ikilemine karşı insan gelişiminde her iki unsurun da etkili olduğunu savunmuştur. Böylece ortaya koyduğu ekolojik model bireyin sahip olduğu inanç, düşünce ve davranışların üzerindeki etkiyi açıklama noktasında hem bireysel hem de çevresel faktörleri ele alan geniş kapsamlı bir anlayış ortaya koymaktadır.

Evlilik Sağlığının Ekolojik Teorisi. Doherty vd. (2007), Bronfenbrenner (1994) tarafından ortaya koyulan ekolojik modelin evlilik kavramına uygulama çalışmasını yapmıştır. Bu uygulama sonucunda elde edilen çalışma Evlilik Sağlığının Ekolojik Teorisi olarak adlandırılmıştır. Bu modelde bireylerin evlilik yoluyla sağlıklı ilişkiler kurarak bireysel yaşam kalitesine erişmesinin teşvik edilmesi çıkış noktası olmuştur. Temel prensibi ise çiftlerin veya bir konuda ortak olan bireylerin yaşam kalitesinin tüm sistemlerde birbirine bağlı ve karşılıklı olacak şekilde sürdürülmesidir. Ekolojik model temel alınarak oluşturulan bu teori bireylerin evlilikle ilgili algılarını ve davranışlarını etkileyeceği düşünülen ve birbiriyle bağlantılı bir yapı oluşturan sistemlerden mikrosistem, mezosistem, ekzosistem ve makrosistemi içermektedir. Doherty vd. (2007) evliliği anlamlandırmada kullanılan ekolojik sistemleri yeniden kavramsallaştırmıştır. Buna

ek olarak oluşturulan çerçevede Bronfenbrenner'ın (1994) ekolojik modelinde yer alan kronosistem ele alınmamıştır. Harris (2009), ölçme aracı geliştirme çalışmasında siyah erkeklerin evlilik algısını anlamak için kullandığı Evlilik Sağlığının Ekolojik Teorisinin geçerli ve bütüncül bir çalışma olduğunu belirtmiştir.

Doherty vd. (2007) tarafından yeniden kavramsallaştırılan ekolojik modelde mikrosistem bireyin algısına odaklanmıştır. Bronfenbrenner (1994) mikrosistemin bireyin yakın sosyal çevresiyle kurduğu ilişkiler yoluyla oluştuğunu belirtmiştir. Bu sistemin bireyin dünyaya geldiği zamandan başlayarak ona bakım veren kimselerle kurduğu ilişki ve diğer sosyal ilişkilerinin etkisiyle benliğinin ve dünyayla ilgili düşüncelerinin, duygularının ve inançlarının şekillendiği kapsamlı bir sistem olduğunu belirtmiştir. Harris (2009) siyahi erkeklerin evlilik algısına ilişkin yaptığı araştırmadan elde ettiği sonuçlara dayanarak mikrosistemde bireylerin evlenmeyle ilgili tutumlarına, evlenme isteğine ve evlilik kalitesine ilişkin algı veya beklentilerini vurgulamıştır.

Ekolojik modelde mezosistem, bireyin içinde bulunduğu ortamlar arasındaki bağlantı yani süreçtir (Bronfenbrenner, 1994). Diğer bir ifadeyle bir ortamda yaşadığımız deneyimlerin diğer ortamlara da aktarılması yani diğer ortamlarda bireyin yaşantısını etkilemesidir (Bronfenbrenner, 1994). Örneğin birey evde tartışmaları ve huzursuzluğu tecrübe ederse bu yaşantıyı içselleştireceği için diğer sosyal ilişkilerinde de davranışlarını etkileyebilir. Bu modelde mezosistem ailenin etkisini ele alır (Doherty vd., 2007). Harris (2009), mezosistemi aile içindeki bireylerin ve ebeveynlerin medeni durumunun etkisiyle ilişkilendirmiştir.

Ekzosistem, Bronfenbrenner (1986, 1993) tarafından bireyin içinde bulunduğu ortamlar ile bireyin içinde bulunmadığı ama bireyi etkileyen ortamların ilişkide bulunduğu sistem şeklinde açıklanmıştır. Bu modelde Doherty vd. (2007) göre ekzosistem ise toplulukları ele alır. Bireyin içinde bulunduğu bir topluluktaki rollerini ve beklentilerini kapsamaktadır. Bu roller ve beklentiler bireyin içinde bulunduğu topluluğu model alması yoluyla öğrenilir. Ekzosisteme örnek olarak ebeveynin çalışma koşullarının aileyle geçirdiği zamana etkisi verilebilir. Ayrıca içinde bulunulan topluluğun yaşamında maneviyatın etkisi düşünüldüğünde o toplulukta bulunan dini kurumların da ekzosistem için önemli olduğu görülmektedir (Harris, 2009).

Makrosistem ise toplumsal etkileri ele almaktadır. Bronfenbrenner (1994) makrosistemi bireyin sahip olduğu kültür olarak açıklamıştır. Bireyin içinde yaşadığı toplumda var olan gelenekler, yaşam tarzları, inanç kalıplarından etkilenecek oluşmaktadır. Bronfenbrenner (1979, 1986), makrosistemi bir toplumun sürdürülebilmesi için toplumu yöneten ve bireylerin gelişimi üzerinde etkiye sahip olan toplumun değerleri ve kuralları şeklinde ele almıştır. Harris (2009) tarafından makrosistem, kadınların ve erkeklerin arasında var olan ekonomik durumun eşitsizliği, politikanın etkileri, ırkçılık ile birlikte toplumda ortaya çıkan yargılar şeklinde ele alınmıştır.

Evlilik Ufku (Görüşü) Teorisi. Harris (2009) siyahi erkeklerin evlilik algısına yönelik yaptığı ölçme aracı geliştirme çalışmasında temel aldığı Evlilik Sağlığının Ekolojik Teorisi'ne ek olarak Bronfenbrenner'in ekolojik modelinde belirttiği son sistem olan kronosistem yerine zamansal etkiyi temele alan Carroll, Willoughby, Badger, Nelson, Barry ve Madson (2007) tarafından öne sürülen Evlilik Ufku (Görüşü) Teorisini kullanmayı önermiştir. Bu teori ise ergenlikten sonra genç yetişkinlikte evliliğin yaklaştığını ve tercih edilmeye başlandığını böylece evliliğe hazır olma durumuna gelindiğini aktarmaktadır. Özellikle bireylerin evliliğe ilişkin bakış açısını ve yaklaşımını ele almıştır. Bu teori evlilik ufkunu belirleyen üç sürecin bulunduğunu öne sürmektedir: (a) bireyin yaşamında evliliğin önemi, (b) bireyin yaşamında evliliğin zamanlaması, (c) evlenme kriterleri. Evlilik Ufku Teorisi bireyin ilişkilerinin evlenme konusundaki inanç, tutum ve beklentilerinden etkilendiğini öne sürmektedir.

İlgili Araştırmalar

Alanyazın incelemesi yapıldığında evlilik algısı kavramıyla ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu başlık altında evlilik algısı kavramıyla ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılmış olan araştırmalar ele alınmıştır. Araştırmalara kronolojik sırayla yer verilmiştir.

Evlilik algısı ile ilgili araştırmalar. Antill, Cotton ve Tindale (1983) yaptıkları araştırmada evliliğin çeşitli yönlerini kapsayan bir anket uygulayarak 108 evli çiftin ideal evlilik algılarının eşitlikçi ve geleneksel görüşle arasındaki korelasyonu incelemiştir. Bu çalışmada İdeal Evlilik Ölçeği (Dunn, 1960), Bem Cinsiyet Rolü Envanteri'nin kısa versiyonu (Antill ve Russell, 1982), bireyin eşiyle

olan ilişkisinin kalitesini ölçen Spanier İkili Ayarlama Ölçeği (Spanier, 1976) ve eşlerin her ikisi tarafından da doldurulması istenen ev işi listesi kullanılmıştır. Eşitlikçi algı karar, görev ve güç paylaşımı olarak tanımlanırken geleneksel algı ise kararları erkeklerin vermesi ve faaliyetlerin cinsiyet rolleri doğrultusunda bölünmesi olarak tanımlanmıştır. Hem kadın hem de erkeğin daha eşitlikçi bir anlayışa sahip olması daha genç olmak, yeni evli olmak, daha az çocuğa sahip olmak, erkeğin düşük statülü bir mesleğe sahip olması, erkeğin gelirin daha düşük olması buna karşılık kadının daha fazla gelire sahip olması, daha eğitimli olması, her iki bireyin de şu an eğitiminin devam ediyor olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Eşitlikçi erkeklerin daha fazla ev işi paylaşımında bulunan, geleneksel meslektaşlarından daha fazla kadına ait olduğu düşünülen ütü yapma, dikiş yapma gibi görevleri yapan bireyler olduğu görülmüştür. Eşitlikçi kadınların ise daha çok erkeğe ait olduğu düşünülen çim biçme, çöpü dışarıya çıkarma gibi görevleri yaparken daha az kadına ait olduğu düşünülen görevler gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Kocaların eşitlikçi tutumunun eşleri için evlilik mutluluğunu getirdiği görülmüştür. Ancak kocalar geleneksel görüşlere sahip olduklarında, eşlerin eşitlikçiliği kocaları için evlilik mutluluğunu azaltmıştır.

Koç vd. (2007) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği araştırmada evliliğe atfedilen anlamı ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubu 762 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada, araştırmacıların oluşturduğu 15 kapalı uçlu sorunun yer aldığı bir anket kullanılmıştır. Araştırmanın analizi, Ki-Kare testi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, katılımcıların genel olarak evliliğe daha olumlu bir anlam yükledikleri görülmektedir. Evliliğe yapılan atıflar, evliliğin nitelikli bir birliktelik olması, bağlılık içermesi, birbirine karşılıklı anlayışı gerektirmesi ve mutlu hissetmenin bir yolu olduğu şeklindedir. Bununla birlikte kadın öğrencilerin evliliğe yüklediği anlamın erkek öğrencilerin evliliğe yüklediği anlama göre daha olumlu olduğu ortaya koyulmuştur. Sosyoekonomik düzeyi düşük, orta ve yüksek olan katılımcıların evliliğe yükledikleri anlamın değişiklik göstermediği bulunmuştur. Son olarak ise akademik başarı düzeyi incelendiğinde başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin evliliğe yükledikleri anlamın başarı düzeyi orta ve yüksek olan öğrencilere göre daha olumlu olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak öğrenciler tarafından evliliğe

yönelik daha olumlu atıflarda bulunulsa da olumsuz atıfların varlığı günümüzde evliliğe yönelik işlevsellik tartışmalarının önemini ortaya koymaktadır.

Pınar (2008) üniversite öğrencileriyle yaptığı araştırmasında bireylerin evliliğe bakış açılarını incelemiştir. Araştırma 2006-2007 öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı bir araştırma olup araştırmaya 70 öğrenci katılmıştır. Araştırmacının hazırladığı kapalı uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde öğrencilerin evliliğe ilişkin bakış açılarının olumlu olduğu bunun yanı sıra evliliğe temkinli yaklaştıkları görülmüştür. Katılımcılar, evlilik yaşantısında ortaya çıkabilecek olan iletişim sorunlarıyla başa çıkabileceklerini ifade ederken yaşanabilecek cinsel problemlerle baş etmede güçlük yaşayabileceklerini aktarmışlardır. Bu sonuca göre, evlilik öncesi danışmanlığa olan ihtiyaç ortaya koyulmuştur.

Harris (2009) yaptığı çalışmada Amerika'da yerel bir üniversitede lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim gören siyah erkeklerin evlilik algılarını oluşturan inançları ölçen bir ölçme aracı geliştirmeyi amaçlamıştır. Ölçeğin temel aldığı teorik model Bronfenbrenner (1979, 1984) Ekolojik Modelinin bir uyarlaması olan Doherty vd. (2007) tarafından geliştirilen Ekolojik Evlilik Sağlığı Modelidir. Ekolojik Evlilik Sağlığı Modeli üzerine temellendirilen ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Boyutlar mikrosistem, mezosistem, ekzosistem, makrosistem ve Evlilik Ufuk Teorisi şeklinde belirlenmiştir. Evlilik Ufuk Teorisi Bronfenbrenner'ın ekolojik modelinde yer alan son sistem olan kronosistemin uyarlanmış halidir. Harris (2009) ölçme aracı geliştirme çalışmasında kullandığı Ekolojik Evlilik Sağlığı Modeline dahil edilmeyen kronosistemin yerine bu eksiği tamamlayacağını düşündüğü Evlilik Ufuk Teorisini kullanmıştır. Ölçek 4'lü likert tipinde 50 madde ve açık uçlu 10 sorudan oluşmaktadır. Hazırlanan ölçek yaşları 18-55 arasında değişen toplam 136 katılımcıya uygulanmıştır. Katılımcılar evli, bekar, flört eden, boşanmış ve yeniden evlenmiş gibi medeni statülere sahiptir. Çalışmaya dahil edilen bireylerden evli, boşanmış ve yeniden evlenmiş bireyler evlilik algılarının yaşadıkları deneyimlerden etkilenmiş olabileceği düşünülmektedir. Ölçeğin önce pilot uygulaması yapılmış daha sonra elde edilen veri analizleri sonucunda değişiklikler yapılmıştır. Black Marriage Perception Survey (BMPS) geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında Rasch modelinin ilkeleri uygulanmıştır. Yapılan veri analizi sonucunda BMPS geçerli ve güvenilir bir

kaynak olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmacı tarafından ölçek üzerinde düzenlemeler yapılarak, BMPS revize edilmiş olup BMPS-R olarak literatüre sunulmuştur.

Halmatov vd. (2012) üniversite öğrencilerinin katılımıyla yaptığı çalışmada Evlilik-Aile Algısı Ölçeği'ni (EAAÖ) geliştirmiştir. Araştırma, 2012 yılında ve 445 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. EAAÖ'nün yapı-kavram geçerliği için sırasıyla AFA ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçek, 60 maddeden ve beş faktörden oluşmaktadır. EAAÖ'nün toplam varyansın %66,2'sini açıkladığı belirlenmiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum indekslerinin ise kabul edilebilir değerlere sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin faktörleri, evlilikte; kadın algısı, erkek algısı, çocuk algısı, ilişki algısı ve bakış algısı şeklinde isimlendirilmiştir. Bununla birlikte EAAÖ'nün iç tutarlık kat sayısı .83 bulunmuştur. Analiz sonuçlarına göre ölçek araştırmalarda güvenle kullanılmaya hazır bulunmaktadır.

Baltacı (2015) evli bireylere yönelik gerçekleştirdiği araştırmasında evlilik ve aile kavramına ilişkin algıları belirlemeyi ve bağlanma stilleri ile arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışmanın katılımcı grubu, 65 kadın ve 57 erkek olmak üzere 122 kişiden oluşmaktadır. Katılımcı grubun yaş ortalaması değeri 32.38 olarak evlilik sürelerinin ortalaması 7.7 şeklinde belirtilmiştir. Araştırmanın verilerini toplamak için cümle tamamlama yönteminin kullanıldığı görüşme formuyla birlikte bir Sümer ve Güngör'ün (1999) uyarlamasını yaptığı "İlişki Anketi" kullanılmıştır. Verilerin analizi için ise yöntem olarak içerik analizi uygulanmıştır. Aile kavramına ait ortaya çıkan 78 metafor 10 kategori başlığı altında toplanmıştır. Aynı yolla evlilik kavramına ait elde edilen 82 metafor da 9 kategori altında toplanmıştır. Evlilik kavramıyla ilgili kullanılan olumsuz metafor sayısının aile kavramıyla ilgili olumsuz metafor sayısından daha fazla olduğu ortaya koyulmuştur. Araştırmaya katılan çalışma grubunda en fazla güvenli bağlanma stiline sahip bireyler bulunurken en az sayıda saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin bulunduğu belirtilmiştir.

Wells (2016) Afrikalı Amerikalı gençlerin evlilik algısına yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Afrikalı Amerikalı gençlerin evlilik hakkında ciddi bir endişe yaşadığını ve bu durumun toplumun üzerinde önemli bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Araştırmanın hipotezleri Afrikalı Amerikan gençlerin evliliği genelde olumlu algıladıkları ve kültürlerine özgü faktörlerin evlilik algıları üzerinde etkili

olduğu şeklindedir. Çalışmada hem nitel hem de nicel yöntemleri içeren karışık desenli araştırma yöntemini kullanılmıştır. Çalışmaya 13-18 yaş arası toplam 24 kadın ve erkek katılımcı katılmıştır. Araştırmacı çalışma için ekolojik temelli bir ölçek olan Harris'in (2009) BMPS-R ölçeğinden yararlanarak yeni bir ölçek geliştirmiştir. BMPS-R'in siyah yetişkin erkek örnekleme yönelik geliştirildiği göz önünde bulundurularak ölçek genç kadın ve erkek katılımcı örnekleme uygun olacak şekilde revize edilmiştir. Ayrıca yine Harris'in (2009) ortaya koyduğu araştırmadan kısmen yararlanılarak nitel sorular geliştirilmiş olup çalışmada kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Afrikalı Amerikalı gençlerin olumlu evlilik algısına sahip oldukları ve kültürlerine özgü faktörlerin gençlerin evlilik algısı üzerinde etkisinin bulunduğunu ortaya koymuştur. Veriler analiz edildikten sonra katılımcıların %79'u evliliğin önemli olduğuna inanırken %20'si inanmadığını belirtmiştir. Ortaya çıkan önemli bulma oranına rağmen katılımcıların %87,5'i, bir gün evlenmek istediklerini, %12,5'i ise evlenmek istemediklerini bildirmiştir. Evleneceklerine olan inançları incelendiğinde ise 83,3'ü bir gün evleneceklerine inandıklarını belirtirken, %12,5'i evlenme isteklerine rağmen evleneceklerine inanmadıklarını bildirmiştir.

Ümmet (2017) üniversiteden mezun olan evli bireylerle yaptığı araştırmada bireylerin evlilik algılarını nitel araştırma yöntemi kullanarak incelemiştir. Araştırmada 57 kadın ve 43 erkek katılımcıya ulaşılarak 100 kişiyle çalışılmıştır. Metafor analizi yöntemi kullanılan bu çalışmada veriler araştırmacının geliştirdiği bir cümle tamamlama aracı geliştirilerek toplanmıştır. Bu yolla katılımcıların evlilik kavramına ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonunda elde edilen verilere göre katılımcılar evlilik hakkında toplam 47 farklı metafor ortaya koymuşlardır. Bu metaforlar 6 kategoriye ayrılmıştır. Bu kategorilere evliliğin yiyecek içecek gibi tat veren, hayatı zorlayan, kolaylaştıran, aydınlatıcı olan, üretkenlik sağlayan ve değişken bir olgu şeklinde isim verilmiştir. Veriler analiz edildiğinde katılımcıların evlilikle ilgili algılarının genel olarak olumlu olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni incelendiğinde hem kadın hem erkeklerin evlilik algılarının olumlu olduğu ortaya koyulmuş olup kadınların erkeklere kıyasla evlilikle ilgili daha fazla olumlu metafor kullandığı belirtilmiştir. Bir diğer değişken olan çocuk sahibi olup olmamanın analiz sonuçları incelendiğinde ise çocuğu olan katılımcıların evlilik olgusuyla ilgili ürettikleri olumlu metaforların oldukça fazla

olduğu ortaya koyulmuştur. Ortaya koyulan araştırmanın nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiş olması ve elde edilen sonuçların genellenemez olması, sınırlılık olarak ifade edilmiştir. Evlilik algısı üzerine yapılacak olan yeni araştırmalarda daha büyük bir örneklem grubuyla ve objektif ölçme araçları kullanılarak yeniden çalışılmasını önerilmiştir.

Özabacı, Körük ve Kara (2018) medeni durumu bekar, evli, boşanmış ve nişanlı veya sözlü olan bireylerle yaptığı araştırmada evliliğe yükledikleri anlamları ortaya koymak amacıyla Türk kültürünün özelliklerini yansıtan Evliliğe Yüklenen Anlam Ölçeği'ni (EYAÖ) geliştirmiştir. Ölçek geliştirme çalışmasında 153 kadın 41 erkek olmak üzere 195 katılımcıdan veri toplanmıştır. Veri seti kullanılarak gerçekleştirilen analizler, EYAÖ'nün 31 maddeden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte dokuz faktörden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Dokuz faktörün altısı olumlu anlama sahip yakınlık, işlevsellik, çaba, tamamlayıcılık, bağlılık ve iş birliği faktörlerinden oluşurken üçü de olumsuz anlama sahip, uyum beklentisi, engellenmişlik ve risk faktörlerinden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik analizinde yapı-kavram geçerliği ve ölçüt geçerliği analiz edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı .80 olarak bulunmuştur. EYAÖ araştırmacılar tarafından kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak literatüre sunulmuştur. Ölçeğin puanlamasında alınabilecek olan evliliğe yüklenen pozitif anlam puanı en yüksek 105 iken negatif anlam puanı en düşük 8 olarak hesaplanmıştır.

Evli bireylerle yapılan diğer bir araştırmada bireylerin evlilik algısı Kızıldağ ve Şahin (2018) tarafından incelenmiştir. Araştırma 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. Mersin'de yaşayan 114 evli birey katılmıştır. Çalışmaya katılan grubun yaş aralığı kadınlarda 27-69 yaş aralığında değişirken erkeklerde 27-82 yaş aralığında değişiklik göstermektedir. Katılımcıların yaş ve evlilik süresi incelendiğinde ranjin geniş olması nitel bir araştırmanın evreni temsil etme gücünü ortaya koymuştur. Çalışmada araştırmacıların geliştirdiği Evlilik Algısı Formu (EAF) ve Kişisel Bilgi Formu (KBF) kullanılmıştır. EAF ve KBF geliştirilirken Pines'in (1996) psikanalitik-varoluşçu yaklaşımına dayandırılmıştır. Evlilik Algısı Formu'nda 4 kapalı uçlu soru yer almaktadır. Sorular Pines'in (1996) çiftlerle çalışırken kullandığı soru kalıplarıyla içerik olarak benzerlikler taşımaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde ideal evlilik beklentisine ilişkin soruya yanıt

olarak kadın ve erkekler benzer şekilde anlayış, sevgi ve saygı içeren bir beklentiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Evliliklerinde sorun yaşanan alanlara ilişkin soruya kadın ve erkeklerin ortak cevap olarak çocuk yetiştirme cevabını verdiği görülürken ek olarak kadınlar aile büyükleriyle sorun yaşadıklarını belirtirken erkekler ise ortaya çıkan fikir ayrılıkları nedeniyle sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra her iki cinsiyetteki katılımcılar da evlilikte genellikle bir sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Son olarak ise hem kadın hem de erkeklerin evliliklerine ait beklentilerinin sevgi, saygı çerçevesinde mutlu ve huzurlu bir yaşantı şeklinde olduğu ortaya koyulmuştur.

Mulaudzi, Mukovhe, Raselekoane ve Gwatimba (2018) yaptığı çalışmada Mafukani köyündeki genç kadınların evliliğe yönelik algılarını araştırmıştır. Çalışma Becker'in Ekonomik Evlilik Teorisine (Becker, 1991) dayandırılmıştır. Örneklemi 18-35 yaş arası 10 genç kadın oluşturmaktadır. Çalışma grubuna katılan 6 kadın bekar, 3 kadın evli ve 1 kadın boşanmış durumdadır. Katılımcılara veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu uygulanmıştır. Veriler ise tematik analiz yoluyla analiz edilmiştir. Katılımcı genç kadınlardan dördü evliliği yasal bir anlaşma olarak görmenin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Genç kadınlar içinde bulundukları evliliğin yasaların getirdiği standartlara uygun yaşanmaması durumunda evli olarak algılanmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca yasal getirilerin çiftleri birbirlerine bağlayıcı bir gücü olduğuna inanmaktadırlar. Genç kadınlardan üçü evliliğin Hristiyanlığın değerlerine uygun oluşturulması durumunda devam edeceğini belirtmiştir. Diğer iki genç kadın ise evliliğin geleneksel bakış açısıyla ele alınması gerektiğini öne sürmüştür. Evlilikte uygun olarak nasıl davranılması gerektiği kültürel olarak belirlenmiştir. Azınlıkta kalan bir genç kadın ise evliliği hiçbir standarda bağlı kalmayan bireysel tercihlere göre şekillenen bir anlayış çerçevesinde ele almıştır. Son olarak araştırma sonuçlarına göre genç kadınların çoğu evliliği önemli bir kurum olarak görmekle birlikte bazı genç kadınların yaşadıkları deneyimlerden sonra evliliği önemli bulmadığını belirtmiştir.

Bireylerin evlilik algısını etkileyen faktörler arasında yer alan cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, eğitim görülen alan gibi faktörlerin yanı sıra ailenin gelir durumu, ebeveynin eğitim düzeyi ve geleceğe ilişkin evlilik planı da yer almaktadır (Pınar, 2008). Diğer faktörlerden biri olan romantik ilişki durumunun da bireylerin evliliğe

yaklaşımı üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşan araştırmalar bulunmaktadır (Arıkan, 2020; Keldal, 2015). Bununla birlikte anne-baba birliktelik durumunun evliliğe yönelik bakış açısı üzerindeki etkisinin incelendiği araştırmalar da bulunmaktadır (Hetherington ve Kelly, 2002; Tunç, 2019; Willett, 2009). Aile içindeki yaşantının etkisi göz önüne alınarak yapılan araştırmalarda ise ebeveynler arasında yaşanan çatışmanın ve fiziksel şiddetin evliliğe yönelik yaklaşımı olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır (Akbaş, Gökyıldız-Sürücü, Onat-Koroğlu ve Öztürk, 2019; Jennings, Salts ve Smith, 1992).

Yukarıda verilen ilgili araştırmalar incelendiğinde yurt içinde yapılan çalışmalarda daha çok nitel araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Farklı değişkenlerle evlilik algısı kavramının çalışıldığı araştırmaların bulguları incelendiğinde evlilikle ilgili algıların çoğunlukla olumlu olduğu görülmüştür. Yurt dışında yapılan araştırmalarda ise nitel çalışmalara ek olarak evlilik algısıyla ilgili objektif ölçme aracı geliştirme çalışmalarının yapıldığı belirlenmiştir. Alanyazında Türk kültürüne uygun evlilik algısını kavramsallaştırmaya yönelik objektif ölçme araçlarının sınırlı sayıda olması göz önüne alındığında bu araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bölüm 3

Yöntem

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Bu amaçla yapılan çalışma iki temel başlık altında yürütülmüştür: (1) Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını ölçmek amacıyla Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) ismiyle bir ölçek geliştirmek, (2) Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörleri incelemek.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda, bu bölümde önce EAÖ geliştirme çalışmasıyla ilgili katılımcıların özelliklerine, verilerin toplanma sürecine, kullanılan veri toplama araçlarına ve verilerin analizine dair bilgilere sırasıyla yer verilmiştir. Daha sonra ise üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörleri inceleme kapsamında evren ve örneklem, kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanma aşaması ve verilerin analizi sırasıyla alt başlıklar halinde sunulmuştur.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

EAÖ'nün geliştirilmesi. EAÖ'nün geliştirilmesi çalışmaları Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin katılımıyla yürütülmüştür. Çalışma grubunda yer alan üniversite öğrencileri uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin açıklayıcı faktör analizleri (AFA) için toplanan veri setinin cinsiyet, yaş, eğitim gördüğü alan, ailenin gelir düzeyi, romantik ilişki, evlenme isteği, anne-baba birliktelik durumu, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, ailede yaşanan sert tartışma ve kavga sıklığı, ailede fiziksel şiddet yaşanma durumuna ilişkin frekans ve yüzde bilgileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Değişkenlere Göre, AFA Veri Setine İlişkin Frekans ve Yüzde

Değişkenler		Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	267	53.1
	Erkek	236	46.9
Yaş	18-19	106	21.1
	20-21	187	37.2
	22-23	155	30.8
	24+	55	10.9
Eğitim Gördüğü Alan	Sosyal Bilimler	157	31.2
	Eğitim Bilimleri	81	16.1
	Fen Bilimleri	169	33.6
	Sağlık Bilimleri	96	19.1
Ailenin Gelir Düzeyi	Yeterli	298	59.2
	Kısmen Yeterli	178	35.4
	Yeterli Değil	27	5.4
Romantik İlişki	Evet	178	35.4
	Hayır	325	64.6
Evlenme İsteği	Evet	396	78.7
	Hayır	107	21.3
Anne-Baba Birliktelik Durumu	Birlikte	450	89.5
	Ayrı	23	4.5
	Boşanmış	30	6.0
Anne Eğitim Düzeyi	Okur yazar-İlkokul	185	36.8
	Ortaokul	73	14.5
	Lise	115	22.9
	Üniversite veya Yüksek okul	130	25.8
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar-İlkokul	102	20.3
	Ortaokul	77	15.3
	Lise	134	26.6
	Üniversite veya Yüksek okul	190	37.8
	Sık Sık Yaşanıyor	41	8.2

Ailede Yaşanan Sert Tartışma ve Kavga Sıklığı	Bazen yaşanıyor	317	63.0
	Hiç yaşanmıyor	145	28.8
Ailede Fiziksel Şiddet Yaşama Durumu	Yaşanıyor	50	9.9
	Yaşanmıyor	453	90.1
Toplam		503	100.0

Tablo 1’de görüldüğü üzere, ölçek geliştirme çalışmasının AFA için elde edilen veri setinde 2019-2020 öğretim yılı güz döneminde Ankara ilinde bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinin farklı bölüm ve fakültelerinde eğitime devam etmekte olan 503 bekar öğrenci yer almaktadır. Çalışma grubu %53.1 ($n = 267$) kadın ve %46.9 ($n = 236$) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan grupta öğrencilerin %21.1’i ($n = 106$) 18-19 yaş aralığında, %37.2’si ($n = 187$) 20-21 yaş aralığında, %30.8’i ($n = 155$) 22-23 yaş aralığında ve %10.9’u ($n = 55$) 24 ve üzeri yaş aralığında bulunmaktadır. Öğrencilerin eğitim gördükleri alanlar ise sosyal bilimler %31.2 ($n = 157$), eğitim bilimleri %16.1 ($n = 81$), fen bilimleri %33.6 ($n = 169$) ve sağlık bilimleri %19.1 ($n = 96$) şeklinde dağılmaktadır. Öğrenciler aile gelir düzeyini %59.2 ($n = 298$) yeterli, %35.4 ($n = 178$) kısmen yeterli, %5.4 ($n = 27$) yeterli değil şeklinde ifade etmiştir. Çalışma grubunda romantik ilişkiye sahip olan üniversite öğrencileri %35.4 ($n = 178$) iken romantik ilişkiye sahip olmayan üniversite öğrencileri %64.6 ($n = 325$) olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin %78.7’si ($n = 396$) evlenmek istediğini belirtirken %21.3’ü ($n = 107$) evlenmek istemediğini belirtmiştir. Çalışma grubunda anne-babası birlikte olan %89.5 ($n = 450$), ayrı olan %4.5 ($n = 23$) ve boşanmış olan %6 ($n = 30$) üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Annenin eğitim düzeyi incelendiğinde okur yazar ve ilkökul %36.8 ($n = 185$), ortaokul %14.5 ($n = 73$), lise %22.9 ($n = 115$) ve üniversite veya yüksekokul %25.8 ($n = 130$) şeklinde dağılmaktadır. Baba eğitim düzeyi de okur yazar ve ilkökul %20.3 ($n = 102$), ortaokul %15.3 ($n = 77$), lise %26.6 ($n = 134$) ve üniversite veya yüksekokul %37.8 ($n = 190$) şeklinde dağılmıştır. Çalışma grubunda anne evlilik sayısı 1 olan %97.4 ($n = 490$) ve anne evlilik sayısı 2 ve daha fazla olan %2.6 ($n = 13$) üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Baba evlilik sayısı 1 olan ise %92.8 ($n = 467$), 2 ve daha fazla olan %7.2 ($n = 36$) üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Yaşamın çoğunu ailesinin yanında geçiren üniversite öğrencileri çalışma grubunun %86.5’ini ($n = 435$), tek ebeveyni ile birlikte geçirenler %5.8’ini ($n = 29$) ve yurttan geçirenler %7.8’ini ($n = 39$) oluşturmaktadır.

Ailede sık sık sert tartışma ve kavga yaşayan üniversite öğrencileri katılımcıların %8.2'sini ($n = 41$), bazen yaşayanlar %63'ünü ($n = 317$) ve hiç yaşamayanlar %28.8'ini ($n = 145$) oluşturmaktadır. Son olarak çalışma grubunda bulunan ailesinde fiziksel şiddet yaşadığını ifade eden üniversite öğrencileri %9.9 ($n = 50$), yaşamadığını ifade eden üniversite öğrencileri ise %90.1 ($n = 453$) olarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerin katılımıyla toplanan veriler açıklayıcı faktör analizine dahil edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi kapsamında çalışılan evren ve örneklem. Araştırmanın evreni Ankara ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Ankara ilinde bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinin farklı bölüm ve fakültelerine devam etmekte olan 869 bekar öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Süreci

EAÖ'nün geliştirilmesi amacıyla veri toplama süreci. Araştırmanın veri toplama sürecinin başlangıcında etik kurul izni almak amacıyla Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'na başvuruda bulunulmuş ve gerekli izinler alınmıştır. Uygulamaya başlamadan önce katılımcılar araştırmanın amacı ve önemi hakkında bilgilendirilmiş olup araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirildiği ve elde edilen verilerin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirileceği belirtilmiştir. Gönüllü Katılım Formu (Ek-A) kullanılarak araştırma hakkında gerekli bilgiler aktarılmıştır. Ölçek geliştirme çalışmasının AFA için kullanılacak olan verileri, 2019-2020 öğretim yılı güz döneminde Ankara ilinde bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinin farklı bölüm ve fakültelerine devam etmekte olan öğrencilerden araştırmacının geliştirdiği EAÖ ve KBF aracılığıyla toplanmıştır. Veriler doğrudan araştırmacı tarafından üniversite ortamında yüz yüze olacak şekilde toplanmıştır. Veri toplama süreci her öğrenci için yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi kapsamında veri toplama süreci. Araştırmanın veri toplama süreci gerekli etik kurul izni alındıktan sonra başlatılmıştır. Veri toplama sürecinde çalışmaya katılan katılımcılar için gönüllük esas alınmıştır. Veriler 2019-2020

öğretim yılı bahar döneminde Ankara ilinde bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinin farklı bölüm ve fakültelerine devam etmekte olan öğrencilerin katılımıyla çevrimiçi olarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinde araştırmacı tarafından geliştirilen EAÖ ve KBF kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik algısının kavramsallaştırılması amacıyla araştırmacının geliştirdiği EAÖ ile birlikte katılımcılara ilişkin kişisel, ailesel ve demografik değişkenler hakkında veri toplamak amacıyla oluşturulan KBF kullanılmıştır.

Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ). Üniversite öğrencilerinin evlilik algılarını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak ülkemizde evlilik algısı kavramını objektif olarak ölçmek üzere geliştirilmiş ölçme aracının sınırlı sayıda olduğu belirlenmiştir. Alanyazında var olan bu eksiklik dikkate alınarak üniversite öğrencilerinin evlilik algısını objektif olarak ölçecek bir ölçme aracı geliştirmeye karar verilmiştir. Ölçek geliştirme aşamasında araştırmalarda temel alınan ölçek geliştirme aşamaları kullanılmıştır (Erkuş, 2019; Karakoç ve Dönmez, 2014; Şahin ve Boztunç-Ertürk, 2018).

Ölçme aracının üniversite öğrencilerinin evlilik algısını belirlemeyi amaçladığı ortaya koyulduktan sonra geniş kapsamlı literatür taraması yapılmıştır. Evlilik algısına yönelik yurt dışı literatürde daha fazla kaynak olduğu tespit edilmiştir. Evlilik algısıyla ilgili yurt dışında geliştirilen yayımlanmış ölçme araçlarına literatür tarama veri tabanlarından ulaşılmıştır. Ulaşılan çalışmalarda araştırmanın dayandırıldığı kuramsal çerçeve ve ölçme araçlarında yer alan maddeler incelenmiştir.

Literatür taraması sonucunda elde edilen kuramsal çerçeve kapsamında ölçek maddeleri yazılmış ve madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan ölçek maddeleri kullanılarak ölçeğin deneme formu oluşturulmuştur. Deneme formu üzerinde alanda çalışan üç uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda uygun olmadığı düşünülen maddeler ölçeğin deneme formundan çıkarılmıştır. Ölçek için uygun maddeler açık ve anlaşılır olan ve tek bir yargıyı ele alan maddeler olarak ifade edilmiştir (Malhotra, 2006). Ölçeğin deneme formu 49 madde likert tipi ölçek formatında beş dereceli olacak şekilde düzenlenmiştir.

Dereceler kavramla ilişkili olarak “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadelerinden oluşmaktadır.

Geliştirilme sürecinde EAÖ, ulaşılması beklenen hedef kitleden 18 kadın 12 erkek olmak üzere 30 katılımcıya uygulanmıştır. Ankara’da öğrenimine devam eden üniversite öğrencilerine uygulanan ölçeğin deneme formuyla ilgili katılımcıların görüş ve önerileri alınmış, ölçeği on beş dakikada tamamladıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların geri bildirimleri doğrultusunda anlaşılır olmayan madde bulunmadığı belirlenerek ölçek üzerinde değişiklik yapılmamıştır. Böylece ölçeğin uygulama formu hedef kitleye uygulanmaya hazır hale gelmiştir.

Ölçeğin uygulama formu Ankara’da bulunan iki devlet üniversitesi ve bir vakıf üniversitesinde uygulanmıştır. Ölçeğin uygulama formu kullanılarak veriler yüz yüze toplanmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak katılması dikkate alınmıştır. Uygulama formu toplam 525 üniversite öğrencisine uygulanmış olup kayıp veriler analize dahil edilmediğinden 503 katılımcıdan toplanan veriler değerlendirilmiştir. Bu verilerin IBM SPSS Statistic V24.0 programına girişi yapılmıştır. Reverse maddeler tersten puanlanmıştır. Evlilik Algısı Ölçeği’nin yapı-kavram geçerliliğini ortaya koymak üzere veri seti üzerinde AFA yapılmıştır. Yapılan analizden elde edilen sonuca göre ölçek beş faktörlü 30 maddeden oluşan bir yapı ortaya koymuştur. Ölçekte 13 reverse madde bulunmaktadır. Elde edilen beş faktörün isimlendirme çalışması yapılmış ve faktörler düzenli yaşam, gelişim, destek, sürdürme zorluğu ve olumsuz değişim olarak isimlendirilmiştir.

EAÖ’nün güvenirlik analizi Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısından yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı, 503 katılımcıdan elde edilen veri seti üzerinde yapılan analiz sonucunda .921 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin yüksek düzeyde güvenirliğe sahip olduğu ortaya koyulmuştur. Ölçeğin nihai hali beş faktör ve 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin nihai haline ait örnek maddeler Ek-B’de verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu (KBF). Araştırmada kullanılmak üzere geliştirilen KBF araştırmaya gönüllü olarak katılan üniversite öğrencilerinin sosyodemografik niteliklerine ilişkin veri toplamak amacıyla oluşturulmuştur. KBF, üniversite

öğrencilerinin cinsiyeti, yaşı, eğitim gördüğü alan, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi, romantik ilişki durumu, evlenme isteği, anne ve baba birliktelik durumu, anne ve babanın eğitim düzeyi, ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığı ile ailede yaşanan fiziksel şiddet yaşanma durumu değişkenlerini ele alacak şekilde oluşturulmuştur. Kişisel Bilgi Formunda toplam 11 kapalı uçlu soru ve katılımcıların belirtmek istedikleri görüşlerini yazabilecekleri 1 açık uçlu soru bulunmaktadır. Kişisel Bilgi Formunda yer alan örnek maddeler Ek-C’de verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi kapsamında veri toplama araçları.

Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ). Araştırmacı tarafından geliştirilen üniversite öğrencilerinin evlilik algısını ölçmeyi amaçlayan ölçek beşli likert tipi ölçek formatında düzenlenmiştir. Dereceler kavramla ilişkili olarak “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadelerinden oluşturulmuştur. Ölçek, veri seti üzerinde gerçekleştirilen analizler sonucunda beş faktörlü ve 30 maddeden oluşan bir yapı ortaya koymuştur. Ortaya çıkan faktörler düzenli yaşam, gelişim, destek, sürdürme zorluğu ve olumsuz değişim olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin AFA için KMO değeri ,937 ve açıklanan toplam varyans oranının %54,75 olduğu ortaya koyulmuştur. Güvenirlik analizi 869 bekar üniversite öğrencisinin katılımıyla elde edilen veri seti üzerinde gerçekleştirilmiş olup iç tutarlık kat sayısı .93 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu (KBF). KBF, üniversite öğrencilerinin evlilik algısı kavramını etkileyen faktörlerin ortaya koyulmasını sağlayacak sosyodemografik nitelikleri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Formda 12 soru bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

EAÖ’nün geliştirilmesi amacıyla verilerin analizi. Araştırmada kullanılan EAÖ ve KBF uygulaması tamamlandıktan sonra toplanan veriler kontrol edilmiş ve veri girişi yapılırken kayıp verilerin bulunduğu geçersiz ölçek cevap kağıtları veri setine dahil edilmemiştir. Toplam 31 cevap kağıdı geçersiz bulunarak veri setine girilmemiştir.

Evlilik Algısı Ölçeği'nin psikometrik özelliklerini belirlemek için geçerlik ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizinin gerçekleştirilmesinde IBM SPSS Statistic V24.0 programı kullanılmıştır. Evlilik Algısı Ölçeği'nin yapı-kavram geçerliliği kapsamında AFA uygulanmıştır. Ölçeğin güvenirlik analizi için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısından yararlanılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi kapsamında verilerin analizi. Araştırmanın ikinci aşamasında üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörler incelenmiştir. EAÖ'nün elde edilen faktörleri olan düzenli yaşam, gelişim, destek, sürdürme zorluğu ve olumsuz değişim için histogram grafikleri incelenerek veri setinin normallik analizi yapılmıştır. Histogram grafiklerinin çan eğrisi şeklinde bulunması normalliğin sağlaması olarak ele alınmıştır. Ayrıca veri seti üzerinde yapılan normallik testi sonucunda her bir faktör için elde edilen basıklık ve çarpıklık değerleri normallik ölçütleri içinde yer almaktadır. Evlilik algısı toplam puanının mod (105), medyan (111) ve aritmetik ortalama (109.73) değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalama, medyan ve modun birbirine yakın olması dağılımın normallik sınırlarından uzaklaşmadığını ortaya koymaktadır. Buna ek olarak çarpıklık (-,723) ve basıklık (,918) değerlerinin sıfıra yakın olması yani +1 ile -1 arasında bulunması puanların normal dağılımdan önemli ölçüde sapmadığının ölçütü olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2018). Buna göre elde edilen çarpıklık ve basıklık katsayıları değerlendirildiğinde kabul edilebilir olduğu ortaya koyulmuştur.

Son olarak hata varyanslarının homojenliği Levene (1960) tarafından geliştirilen levene testi ile test edilmiştir ve hata varyanslarının homojen olduğu elde edilmiştir ($p>.05$). Bu değerlendirmeler ışığında veri setinin üzerinde parametrik analiz yöntemlerinin kullanılması için normal dağılıma sahip olduğu yani homojen bir yapı ortaya koyduğu söylenebilmektedir. Normallik testi yapıldıktan sonra verileri analiz etmede Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA sonucunda F değeri manidar çıkan değişkenlere ilişkin grupların gözlenen puan ortalamaları arasındaki fark ikiden fazla gruplu değişkenler için Scheffe testi kullanılarak test edilmiştir. Bağımsız değişken grup sayısı iki olan değişkenler için ise iki grubun ortalamaları üzerinden değerlendirilmiştir. Araştırmada hata payı .05 olarak alınmıştır.

Bölüm 4

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veri setleri üzerinde yapılan analizler ve analizlerden elde edilen sonuçlara dayanarak ortaya koyulan bulgulara yer verilmektedir. Buna ek olarak bulgulara ilişkin yorumlar ele alınmaktadır.

Evlilik Algısı Ölçeği'nin (EAÖ) Geliştirmesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında öncelikle Evlilik Algısı Ölçeği'nin yapı-kavram geçerliğine ilişkin elde edilen bulgular sunulmuştur. Ölçeğin yapı-kavram geçerliği AFA yapılarak analiz edilmiştir. Sonrasında ise ölçeğin güvenirlik analizi yapılarak elde edilen bulgulara ve ölçeğin puanlamasına yer verilmiştir.

Evlilik Algısı Ölçeği'nin (EAÖ) açıklayıcı faktör analizi sonuçları. EAÖ'nün yapı-kavram geçerliği çalışması doğrultusunda AFA uygulaması yapılmıştır. AFA uygulaması sırasıyla şu şekilde gerçekleştirilmektedir: veri setinin uygunluğunun değerlendirilmesi, faktörlere döndürme uygulanarak faktörleştirme işleminin gerçekleştirilmesi ve ortaya çıkan faktörlerin isimlendirilmesi (Akgül ve Çevik, 2003).

Bir veri seti üzerinde AFA'nın gerçekleştirilebilmesi için veri setinin uygunluğu ve örneklemin yeterliliği değerlendirilmelidir. AFA'ya başlamadan önce araştırmanın örneklem büyüklüğü ele alınmıştır. AFA'nın gerçekleştirilebilmesi için örneklem büyüklüğünün yeterli düzeye ulaşması beklenmektedir (Karaman, 2015). Örneklem büyüklüğü ölçekte yer alan madde sayısına göre tahmin edilebilmektedir. Buna göre örneklem büyüklüğünün ölçekte bulunan madde sayısının en az 2 katı olması gerektiği önerilmiştir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2018). Bryman ve Cramer (2001) örneklem büyüklüğünün AFA'nın uygulanabilmesi için ölçekte yer alan madde sayısının en az beş veya on katı kadar olması gerektiğini belirtmiştir. Kline (1994) ise madde sayısının en az 10 katı kadar uygulama yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur. EAÖ geliştirme sürecinde ölçekte yer alan maddelerin en az 10 katı kadar katılımcıdan veri toplanarak 503 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır.

Diğer değerlendirme yöntemleri olarak anlamlılığı test eden Barlett Küresellik testi ile örneklem yeterliliği ile ilgili bilgi veren KMO testi yapılmalıdır (Büyüköztürk, 2007; Karaman, 2015). AFA'dan önce örneklem büyüklüğüne ilişkin yeterliliği ölçen Kaiser Mayer Olkin (KMO) değeri incelenmiştir (Kalaycı, 2005). KMO değerinin yüksek çıkması ölçekte bulunan değişkenlerin birbiri arasında mükemmel bir tahmin edilebilirlik seviyesi olduğunu göstermektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2018). KMO değerinin örneklem büyüklüğünün yeterli yani iyi olduğu sonucuna varmak için .70 üzerinde olması gerekmektedir (Yaratan, 2020). Bir başka araştırmada ise KMO değerinin .50 ile .59 arasında zayıf olarak kabul edilirken .60 ile .69 arasında orta kabul edilmekte .70 ile .79 arasında olduğunda iyi .80-.89 arasında bulunduğunda çok iyi ve son olarak değer .90 üzerinde ise mükemmel olarak kabul görmektedir (George ve Mallery, 2001). Buna göre 30 maddeden oluşan EAÖ'nün nihai formu için KMO değeri .937 olarak bulunmuştur. Bu değer mükemmel olarak kabul edilmektedir.

Barlett küresellik testi ölçekte bulunan maddeler arasında ilişki olup olmadığını oraya koyan bir anlamlılık testidir (Akgül ve Çevik, 2005). Barlett küresellik testi sonucu incelendiğinde ise Ki-kare (χ^2) değerinin 6396,672, $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Ortaya koyulan sonuçlar, EAÖ'nün AFA için uygun olduğunu ve yeterli örneklem büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir.

EAÖ'nün yapı-kavram geçerliliğinin ve oluşan faktör yapısının incelenmesi için ölçeğe AFA uygulanmıştır. Ölçekte yer alan maddeleri faktörleştirme işlemi için temel bileşenler analizi yöntemi kullanılmaktadır (Kline, 1994). Ortaya çıkan faktörlerin sayısını belirlemek amacıyla ise yamaç-birikinti grafiği Catell (1966) kullanılmıştır. Yamaç-birikinti grafiklerinde bir kesme noktası bulunmaktadır. Bu grafikte kesme noktasına kadar var olan her bir nokta bir faktör anlamına gelmektedir (Thompson, 2004). EAÖ'nün 30 maddelik nihai formunun yapılan AFA sonucunda öz değeri 1'den büyük olan beş faktörden oluşan bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Ölçeğin faktör yapısını ortaya koymak amacıyla varimax döndürme yöntemi (rotation) kullanılmıştır. Döndürme işlemi belli sayıdaki faktöre bağımsızlık kazandırma, yorumlamada açıklığı kolaylaştırma ve anlamlılık sağlama amacıyla gerçekleştirilmektedir. Eksenlerin döndürülmesiyle birlikte maddelerin bir faktördeki yük değerlerinde artış gözlenirken diğer faktörlerindeki

yük değerlerinde azalma gözlemlenmektedir. Bu sayede faktörler yüksek ilişki içinde oldukları maddeleri bulmaktadır. Böylece faktörlerin yorumlanması kolaylaşmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Döndürme işleminden önce matrix tablosunda birinci faktörde ölçekte bulunan maddelerin tümünün faktör yük değerinin .30 ve üzerinde olması benimsenmiştir. Faktör yük değeri .30 ve üzerinde olmayan maddeler çıkarılmıştır. Buna ek olarak döndürme işlemi yapılarak birden fazla faktörle arasında .10'dan az faktör yük değeri farkı ortaya çıkan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin 49 maddelik deneme formunda yer alan 19 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin nihai formu 30 maddeden oluşan 5 faktörlü bir yapı ortaya koymuştur.

Tablo 2

Ortak Faktör Varyansı ve Faktör-1 Yük Değeri Tablosu

No	Ölçek Madde No	Ortak Faktör Varyans Değeri	Ölçek Madde No	Faktör-1 Yük Değeri
1	Madde1	,361	Madde34	,732
2	Madde3	,595	Madde35	,700
3	Madde4	,540	Madde16	,656
4	Madde6	,575	Madde45	,652
5	Madde7	,607	Madde22	,651
6	Madde9	,523	Madde47	,639
7	Madde11	,651	Madde39	,639
8	Madde12	,567	Madde38	,632
9	Madde13	,557	Madde27	,618
10	Madde16	,529	Madde31	,611
11	Madde20	,380	Madde3	,608
12	Madde22	,593	Madde43	,588
13	Madde25	,554	Madde46	,577
14	Madde27	,542	Madde37	,573
15	Madde28	,465	Madde25	,565
16	Madde30	,413	Madde36	,564
17	Madde31	,583	Madde4	,562
18	Madde33	,562	Madde28	,560
19	Madde34	,647	Madde9	,553
20	Madde35	,622	Madde1	,549
21	Madde36	,581	Madde42	,536
22	Madde37	,501	Madde41	,530
23	Madde38	,667	Madde13	,526
24	Madde39	,606	Madde6	,507
25	Madde41	,532	Madde30	,483
26	Madde42	,461	Madde20	,442
27	Madde43	,523	Madde33	,419
28	Madde45	,580	Madde7	,441
29	Madde46	,557	Madde11	,332
30	Madde47	,549	Madde12	,329

Tablo 2’de yer alan ölçek maddelerinin ortak faktör varyans ve faktör-1 yük değerleri incelendiğinde oluşan faktörlerin ölçekte yer alan her bir madde ile oluşturduğu ortak faktör varyanslarına ilişkin en düşük değer %36.1 ve en yüksek değer %66.7 bulunmuştur. Yani ölçekte yer alan birinci madde ortak faktör varyansının %36.1’ini açıklayarak en düşük değeri verirken otuz sekizinci madde ortak faktör varyansının %66.7’sini açıklayarak en yüksek değeri vermiştir. Faktör

yük değeri ise 0.60 ve üzerinde olduğunda yüksek ve 0.30-0.59 arasında olduğunda orta düzeyde büyüklük olarak açıklanmaktadır (Kline,1994).

EAÖ'nün 30 maddelik nihai formu üzerinde temel bileşenler analizi yapılarak ölçeğin yapısı ortaya çıkarılmıştır. Temel bileşenler analizi maddeleri gruplandırarak oluşan grupları açıklayan faktörleri oluşturmaktadır (Şencan, 2005). Yapılan temel bileşenler analizi soncunda açıklanan varyans tablosu ile birlikte yamaç-birikinti grafiği de incelendiğinde EAÖ'nün beş faktör oluşturduğu ve oluşan faktörlerin toplam varyansın %54,75'ini açıkladığı görülmektedir.

Tablo 3

Döndürme Sonrası Maddelerin Faktör Yük Değerleri

	I.Faktör	II.Faktör	III.Faktör	IV.Faktör	V.Faktör
Madde38	,770				
Madde39	,706				
Madde25	,678				
Madde36	,676				
Madde22	,650				
Madde43	,645				
Madde31	,636				
Madde20	,499				
Madde45		,628			
Madde41		,613			
Madde42		,611			
Madde27		,601			
Madde28		,571			
Madde30		,565			
Madde1		,480			
Madde33			,703		
Madde46			,687		
Madde34			,618		
Madde35			,606		
Madde37			,593		
Madde47			,566		
Madde16			,555		
Madde7				,744	
Madde6				,622	
Madde12				,615	
Madde4				,579	
Madde3				,578	
Madde11					,613
Madde9					,576
Madde13					,568

Tablo 3'te varimax eksen döndürmesi işlemi sonrasında maddelerin faktör yük değerleri görülmektedir. EAÖ'nün 30 maddeden oluşan nihai formu üzerinde yapılan eksen döndürmesi sonucunda 5 faktör ortaya çıkmıştır. Oluşan birinci faktör için faktör yük değerleri .770 ile .499 arasında, ikinci faktör için .628 ile .480 arasında, üçüncü faktör için .703 ile .555 arasında, dördüncü faktör için .744 ile .578 arasında ve son olarak beşinci faktör için .613 ile .568 arasında değişmektedir. Birinci faktörde 8 madde, ikinci faktörde 7 madde, üçüncü faktörde

7 madde, dördüncü faktörde 5 madde ve beşinci faktörde ise 3 madde yer almaktadır. Beş faktör altında toplanan maddelerin içeriği incelenerek faktörlerin isimlendirme çalışması yapılmıştır. Bu doğrultuda EAÖ'nün faktörleri "Olumsuz Değişim" (Madde 20, Madde 22, Madde 25, Madde 31, Madde 36, Madde 38, Madde 39, Madde 43); "Düzenli Yaşam" (Madde 1, Madde 27, Madde 28, Madde 30, Madde 41, Madde 42, Madde 45); "Gelişim" (Madde 16, Madde 33, Madde 34, Madde 35, Madde 37, Madde 46, Madde 47); "Sürdürme Zorluğu" (Madde 3, Madde 4, Madde 6, Madde 7, Madde 12); "Destek" (Madde 9, Madde 11, Madde 13) olarak isimlendirilmiştir. Birinci faktörde yer alan maddeler incelendiğinde üniversite öğrencilerinin evliliğin yaşamlarını olumsuz etkileyeceğini, engelleyeceğini, yaşamlarında var olan bir zorunluluk olarak hissettireceğini, pişmanlığa yol açacağını ve bu nedenlerle evliliğe yönelik olumsuz duygulara sahip olunacağına dair inançları kapsadığı belirlenerek bu faktör altında toplanan maddeler "Olumsuz Değişim" faktörü olarak isimlendirilmiştir. İkinci faktörde yer alan maddeler incelendiğinde üniversite öğrencilerinin evlilik hakkında ekonomik hayatı, cinsel yaşantıyı, genel olarak hayatı düzene sokacağına ve planlı bir yaşam sağlayacağına dair düşüncelerini kapsadığından "Düzenli Yaşam" faktörü olarak isimlendirilmiştir. Üçüncü faktörde yer alan maddeler incelenmiş olup evliliğin bireylere çeşitli beceriler kazandırdığı, bazı yeteneklerini geliştirdiği, gelişimine ve işlevselliğine sağladığı katkılarla birlikte bir öğrenme ve keşfetme süreci olduğu ifadeleri dikkate alınarak "Gelişim" faktörü olarak isimlendirilmiştir. Dördüncü faktörde yer alan maddeler bireylerin evliliğin zorlu bir süreç, kısıtlayıcı bir deneyim ve zaman içinde yaşantıları rutine dönüştürdüğü için katlanması zor bir hale geleceğine dair inançlarını içerdiğinden "Sürdürme Zorluğu" faktörü olarak isimlendirilmiştir. Beşinci faktörde yer alan maddeler ise evliliğin bireyin çevresini güçlendirerek ve kariyer hayatını destekleyerek yaşam güvencesi sağladığı ifadelerini içerdiğinden "Destek" faktörü olarak isimlendirilmiştir. EAÖ yapılan analizler sonucunda 30 maddeden oluşan beş faktörlü bir yapı ortaya koymuştur.

Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) güvenilirlik analizi sonuçları. EAÖ'nün güvenilirlik analizi iki farklı veri seti üzerinde gerçekleştirilmiş ve güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı, ölçme aracında bulunan maddelerin birbirleri arasında var olan tutarlılığı açıklamak amacıyla kullanılmaktadır (Yıldız ve Uzunsakal, 2018). Ölçme

aracının güvenilirlik düzeyinin iyi olarak kabul edilmesi için Cronbach Alpha iç tutarlık kat sayısının .70 ve üzerinde bulunması gerekmektedir (Kılıç, 2016).

EAÖ'nün geliştirilme sürecinde AFA için kullanılmak üzere 503 bekar üniversite öğrencisinin katılımıyla elde edilmiştir. Veri setinin üzerinde yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin ortaya koyduğu beş faktör için ayrı ayrı Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Olumsuz değişim faktörü için İkinci olarak, üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlere ilişkin 869 kişilik veri seti kullanılarak EAÖ'nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. İki farklı veri seti üzerinde yapılan güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı değerleri EAÖ'nün amacı doğrultusunda güvenle kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

Evlilik Algısı Ölçeği'nin (EAÖ) puanlanması. EAÖ maddeleri, “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtına 5 puan, “Katılıyorum” yanıtına 4 puan, “Kısmen Katılıyorum” yanıtına 3 puan, “Katılmıyorum” yanıtına 2 puan ve “Kesinlikle Katılmıyorum” yanıtına 1 puan olacak şekilde puanlanmıştır. Ölçekte bulunan 13 reverse madde tersten puanlanmıştır. Ölçek toplam puana göre değerlendirilmektedir. Ölçeğin puanlama sistemi göz önüne alındığında en düşük 30 puan alınabilirken en yüksek 150 puan alındığı hesaplanmıştır. Puanın yüksek olması EAÖ'yü yanıtlamış olan üniversite öğrencisinin evliliği olumlu algılama düzeyinin yüksek olduğunu puanın düşük olması ise evliliği olumlu algılama düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen alt problemler sırasıyla ele alınmıştır. Bu doğrultuda öncelikle bağımsız değişkenlere ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Ardından elde edilen veriler Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen grupların ortalamalar arası farkları ikiden daha fazla grubu olan değişkenler için Scheffe testi kullanılarak test edilmiştir. İki gruplu değişkenler için ise iki grubun ortalamaları üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Sonuçlar tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada ele alınan değişkenlere göre evlilik

algısına ilişkin betimsel istatistikler (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4

Araştırmada Ele Alınan Değişkenlere Göre Evlilik Algısına İlişkin Betimsel İstatistikler (Aritmetik Ortalama, Katılımcı Sayısı ve Standart Sapma- $\bar{x}$, n , ss)

Değişken		Evlilik Algısı		
		$\bar{x}$	n	ss
Cinsiyet	Kadın	108.39	527	19.28
	Erkek	111.80	342	19.08
Yaş	18-19	109.94	167	17.61
	20-21	112.19	258	18.51
	22-23	110.26	274	19.22
	24+	104.92	170	21.23
Eğitim Gördüğü Alan	Sosyal Bil.	107.10	257	19.77
	Eğitim Bil.	113.89	140	15.43
	Fen Bil.	107.81	353	19.81
	Sağlık Bil.	116.21	119	18.50
Ailenin Gelir Düzeyi	Yeterli	110.18	512	19.59
	Kısmen Yeterli	109.85	313	17.56
	Yeterli Değil	103.64	44	25.64
Romantik İlişki	Evet	111.97	356	18.46
	Hayır	108.18	513	19.68
Evlenme İsteği	Evet	115.63	661	14.53
	Hayır	90.98	208	20.46
Anne-Baba Birliktelik Durumu	Birlikte	110.30	758	18.83
	Ayrı	102.95	37	22.13
	Boşanmış	107.32	74	21.49
Anne Eğitim Düzeyi	Okur yazar-İlkokul	110.88	265	18.36
	Ortaokul	111.61	97	20.11
	Lise	110.81	218	19.55
	Üniversite veya Yüksekokul	107.23	289	19.43

Baba Eğitim Düzeyi	Okur yazar-İlkokul	111.26	145	19.41
	Ortaokul	111.44	108	20.16
	Lise	109.55	219	18.93
	Üniversite veya Yüksekokul	108.80	397	19.16
Ailede Yaşanan Sert Tartışma ve Kavga Sıklığı	Sık Sık Yaşanıyor	107.18	96	21.98
	Bazen yaşanıyor	109.04	553	19.00
	Hiç yaşanmıyor	112.57	220	18.42
Ailede Fiziksel Şiddetin Yaşanma Durumu	Yaşanıyor	108.28	87	20.53
	Yaşanmıyor	109.89	782	19.13

Üniversite öğrencilerinin araştırmada ele alınan değişkenlere göre evlilik algısına ilişkin Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Araştırmada Ele Alınan Değişkenlere Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Değişken	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Sig.	η^2
Cinsiyet	1521.82	1	1521.82	6.30	0.01*	0.01
Yaş	6232.26	3	2077.42	8.60	0.00*	0.03
Eğitim Gördüğü Alan	4053.15	3	1351.05	5.59	0.00*	0.02
Ailenin Gelir Düzeyi	1592.11	2	796.06	3.29	0.04*	0.01
Romantik İlişki	500.51	1	500.51	2.07	0.15	0.00
Evlenme İsteği	84230.58	1	84230.58	348.49	0.00*	0.29
Anne-Baba Birliktelik Durumu	1012.83	2	506.42	2.10	0.12	0.01
Anne Eğitim Düzeyi	818.54	3	272.85	1.13	0.34	0.00
Baba Eğitim Düzeyi	1393.17	3	464.39	1.92	0.13	0.01
Ailede Yaşanan Sert Tartışma ve Kavga Sıklığı	3560.13	2	1780.06	7.37	0.00*	0.02
Ailede Fiziksel Şiddetin Yaşanma Durumu	32.91	1	32.91	0.14	0.71	0.00

* $p < .05$

Tablo 5 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin evlilik algısının cinsiyet, yaş, eğitim gördüğü alan, ailenin gelir düzeyi, evlenme isteği ve ailede yaşanan sert tartışma ve kavga sıklığı değişkenlerine göre anlamlı olarak farklı bulunduğu

ortaya koyulmuştur (Bu değişkenler için $p<.05$). Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin evlilik algısının romantik ilişki, anne-baba birliktelik durumu, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi ve aile içinde fiziksel şiddetin yaşanma durumu değişkenlerine göre anlamlı olarak farklı bulunmadığı ortaya çıkmıştır (Bu değişkenler için $p>.05$).

Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular.

Araştırmanın alt problemlerinde yer alan “Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 5’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(6.30)$, $p<.05$] manidar bulunmuştur. Elde edilen bulgular, cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin evlilik algısı üzerindeki etki büyüklüğünün ($\eta^2 = .01$) düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte cinsiyet değişkenine ilişkin gözlenen puan ortalamaları arası fark iki grubun ortalamaları üzerinden değerlendirilmiştir. Buna göre Tablo 4’te yer alan betimsel istatistikler tablosu incelendiğinde erkek ($\bar{x} = 111.80$) üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları, kadın ($\bar{x} = 108.39$) üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Yani erkek üniversite öğrencilerinin evlilik algısı kadın üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular.

Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 5’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin yaşa göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(8.60)$, $p<.05$] manidar bulunmuştur. Elde edilen bulgular, yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak

farklı olduğunu göstermektedir. Ancak üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşın evlilik algısı üzerindeki etkisinin ($\eta^2 = .03$) düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte yaş değişkenine ilişkin gözlenen ortalamalar arası farkın kaynağının ortaya koyulması amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Scheffe testine ilişkin sonuçlar Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6

Yaşa Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Yaş	(J) Yaş	Ortalama Farkı	Standart Hata	Sig.
18-19	20-21	-0,08	0,05	0,55
	22-23	-0,01	0,05	1,00
	24+	0,17*	0,06	0,03
20-21	18-19	0,08	0,05	0,55
	22-23	0,06	0,04	0,56
	24+	0,24*	0,05	0,00
22-23	18-19	0,01	0,05	1,00
	20-21	-0,06	0,04	0,56
	24+	0,18*	0,05	0,01
24+	18-19	-0,17*	0,06	0,03
	20-21	-0,24*	0,05	0,00
	22-23	-0,18*	0,05	0,01

Tablo 6 incelendiğinde yaşa göre evlilik algısına ilişkin ortalamalar arası gözlenen fark 18-19, 20-21 ve 22-23 yaş grupları ile 24 ve üzeri yaş grubu arasında anlamlı bulunmuştur. Tablo 5'te yer alan yaş gruplarının evlilik algısı puan ortalamaları incelendiğinde 18-19 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 109.94$), 20-21 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 112.19$), 22-23 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 110.26$), 24 ve üzeri yaşa sahip olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 104.92$) şeklindedir. Buna göre 18-19 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı 24 ve üzeri yaş grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu

bulunmuştur. Benzer şekilde 20-21 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı 24 ve üzeri yaş grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Son olarak ise 22-23 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı 24 ve üzeri yaş grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Yani 18-19, 20-21 ve 22-23 yaş grubunda bulunan öğrenciler 24 ve üzeri yaş grubunda bulunan öğrencilere göre evliliği daha olumlu algılamaktadır.

Eğitim gördüğü alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Eğitim gördüğü alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Eğitim gördüğü alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 5’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin eğitim gördüğü alana göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(5.59)$, $p < .05$] manidar bulunmuştur. Elde edilen bulgular, eğitim gördüğü alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğunu göstermektedir. Ancak üniversite öğrencilerinin eğitim gördüğü alanın evlilik algısı üzerindeki etkisinin ($\eta^2 = .02$) düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte eğitim gördüğü alan değişkenine ilişkin gözlenen ortalamalar arası farkın kaynağının ortaya koyulması amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Scheffe testine ilişkin sonuçlar Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

Eğitim Gördüğü Alana Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Alan	(J) Alan	Ortalama Farkı	Standart Hata	Sig.
Sosyal Bilimler	Eğitim Bilimleri	-0,23*	0,05	0,00
	Fen Bilimleri	-0,02	0,04	0,96
	Sağlık Bilimleri	-0,30*	0,06	0,00
Eğitim Bilimleri	Sosyal Bilimler	0,23*	0,05	0,00
	Fen Bilimleri	0,20*	0,05	0,00
	Sağlık Bilimleri	-0,08	0,06	0,70
Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler	0,02	0,04	0,96
	Eğitim Bilimleri	-0,20*	0,05	0,00
	Sağlık Bilimleri	-0,28*	0,05	0,00
Sağlık Bilimleri	Sosyal Bilimler	0,30*	0,06	0,00
	Eğitim Bilimleri	0,08	0,06	0,70
	Fen Bilimleri	0,28*	0,05	0,00

Tablo 7 incelendiğinde eğitim gördüğü alana göre evlilik algısına ilişkin ortalamalar arası gözlenen fark, sosyal bilimler ile eğitim bilimleri ve sağlık bilimleri arasında, eğitim bilimleri ile sosyal bilimler ve fen bilimleri arasında, fen bilimleri ile eğitim bilimleri ve sağlık bilimleri arasında son olarak ise sağlık bilimleri ile sosyal bilimler ve fen bilimleri arasında anlamlı bulunmuştur. Tablo 5'te yer alan eğitim görülen alan gruplarının evlilik algısı puan ortalamaları incelendiğinde sosyal bilimler alanında eğitime devam eden üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 107.10$), eğitim bilimleri alanında eğitime devam eden üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 113.89$), fen bilimleri alanında eğitime devam eden üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 107.81$), sağlık bilimleri alanında eğitime devam eden üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 116.21$) şeklindedir. Buna göre sosyal bilimler alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısı eğitim bilimleri ve sağlık bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumsuz bulunmuştur. Benzer şekilde Fen bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısı ise eğitim bilimleri ve sağlık

bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumsuz bulunmuştur. Eğitim bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısı ise sosyal bilimler ve fen bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Son olarak ise sağlık bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısı ise sosyal bilimler ve fen bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 5’te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin, ailenin gelir düzeyine göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(3.29)$, $p < .05$] manidar bulunmuştur. Elde edilen bulgular, ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının manidar olarak farklı olduğunu göstermektedir. Ancak üniversite öğrencilerinin ailenin ortalama aylık gelir düzeyinin evlilik algısı üzerindeki etkisinin ($\eta^2 = .01$) düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ailenin ortalama aylık gelir düzeyi değişkenine ilişkin gözlenen ortalamalar arası farkın kaynağının ortaya koyulması amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Scheffe testine ilişkin sonuçlar Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8

Ailenin Ortalama Aylık Gelir Düzeyine Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Gelir	(J) Gelir	Ortalama Farkı	Standart Hata	Sig.
Yeterli	Kısmen Yeterli	0,01	0,04	0,96
	Yeterli Değil	0,22*	0,08	0,03
Kısmen Yeterli	Yeterli	-0,01	0,04	0,96
	Yeterli Değil	0,21*	0,08	0,05
Yeterli Değil	Yeterli	-0,22*	0,08	0,03
	Kısmen Yeterli	-0,21*	0,08	0,05

Tablo 8 incelendiğinde ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre evlilik algısına ilişkin ortalamalar arası gözlenen fark, gelir düzeyi yeterli olmayanlar ile gelir düzeyi yeterli olanlar ve gelir düzeyi yeterli olmayanlar ile gelir düzeyi kısmen yeterli olanlar arasında anlamlı bulunmuştur. Tablo 5'te yer alan ailenin ortalama aylık gelir düzeyi gruplarının evlilik algısı puan ortalamaları incelendiğinde ailesinin ortalama aylık gelir düzeyi yeterli olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 110.18$), ailesinin ortalama aylık gelir düzeyi kısmen yeterli olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 109.85$), ailesinin ortalama aylık gelir düzeyi yeterli olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 103.64$) şeklindedir. Buna göre ailesinin gelir düzeyi yeterli olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı ailesinin gelir düzeyi yeterli olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Buna ek olarak, ailesinin gelir düzeyi kısmen yeterli olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı ailesinin gelir düzeyi yeterli olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinde yer alan "Romantik ilişki durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?" sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama,

katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4'te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 4'te yer alan betimsel istatistikler incelendiğinde romantik ilişkiye sahip olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 111.97$) ve romantik ilişkiye sahip olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarının ($\bar{x} = 108.18$) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Tablo 5'te verilen ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(2.07)$, $p > .05$] manidar bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığını göstermektedir. Yani romantik ilişkiye sahip olan ve olmayan üniversite öğrenci gruplarının evlilik algısı arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4'te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 5'te yer alan ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin evlenme isteğine göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(348.49)$, $p < .05$] manidar bulunmuştur. Elde edilen bulgular, evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin evlenme isteğinin evlilik algısı üzerindeki etki büyüklüğünün ($\eta^2 = .29$) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte evlenme isteği değişkenine ilişkin gözlenen puan ortalamaları arası fark iki grubun ortalamaları üzerinden değerlendirilmiştir. Buna göre Tablo 4'te yer alan betimsel istatistikler tablosu incelendiğinde evlenme isteğine sahip olan ($\bar{x} = 115.63$) üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları, evlenme isteğine sahip olmayan ($\bar{x} = 90.98$) üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Yani evlenme isteğine sahip olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı evlenme isteğine sahip olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Anne-baba birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Anne-baba

birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Anne-baba birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 4’te yer alan betimsel istatistikler incelendiğinde anne-babası birlikte olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 110.30$), anne-babası ayrı olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarının ($\bar{x} = 102.95$) ve anne-babası boşanmış olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarının ($\bar{x} = 107.32$) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Tablo 5’te verilen ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin anne-baba birliktelik durumuna göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(2.10)$, $p>.05$] manidar bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, anne-baba birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığını göstermektedir. Yani anne-babası birlikte, ayrı ve boşanmış olan üniversite öğrenci gruplarının evlilik algısı arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 4’te yer alan betimsel istatistikler incelendiğinde anne eğitim düzeyi okur yazar-ilkokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 110.88$), anne eğitim düzeyi ortaokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 111.61$), anne eğitim düzeyi lise olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 110.81$) ve anne eğitim düzeyi üniversite veya yüksekokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarının ($\bar{x} = 107.23$) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Tablo 5’te verilen ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre evlilik algısına ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır [$F(1.13)$, $p>.05$]. Elde edilen bulgular, anne eğitim düzeyine göre

üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığını göstermektedir.

Baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te yer verilmiştir. Tablo 4’te yer alan betimsel istatistikler incelendiğinde baba eğitim düzeyi okur yazar-ilkokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 111.26$), baba eğitim düzeyi ortaokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 111.44$), baba eğitim düzeyi lise olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 109.55$) ve baba eğitim düzeyi üniversite veya yüksekokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamalarının ($\bar{x} = 108.80$) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Tablo 5’te verilen ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(1.92)$, $p > .05$] manidar bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığını göstermektedir.

Ailede sert tartışma ve kavgaların yaşanma sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden biri olan “Ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te yer almaktadır. Tablo 5’te verilen ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(7.37)$, $p < .05$] manidar bulunmuştur. Elde edilen bulgular, ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğunu göstermektedir. Ancak üniversite öğrencilerinin ailede yaşanan sert

tartışma ve kavgaların sıklığının evlilik algısı üzerindeki etkisinin ($\eta^2 = .02$) düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığı değişkenine ilişkin gözlenen ortalamalar arası farkın kaynağının ortaya koyulması amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Scheffe testine ilişkin sonuçlar Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9

Ailede Sert Tartışma ve Kavgaların Yaşanma Sıklığına Göre Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Tartışma ve Kavga Sıklığı	Tartışma ve Kavga Sıklığı	Ortalama Farkı	Standart Hata	Sig.
Sık sık yaşıyor	Bazen Yaşıyor	-0,06	0,06	0,56
	Hiç Yaşanmıyor	-,018*	0,06	0,02
Bazen Yaşıyor	Sık sık yaşıyor	0,06	0,06	0,56
	Hiç Yaşanmıyor	-0,12*	0,04	0,02
Hiç Yaşanmıyor	Sık sık yaşıyor	0,18*	0,06	0,02
	Bazen Yaşıyor	0,12*	0,04	0,02

Tablo 9 incelendiğinde ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığı göre evlilik algısına ilişkin ortalamalar arası gözlenen fark, ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sık sık yaşanma ve hiç yaşanmama durumu ile bazen yaşanma ve hiç yaşanmama durumu arasında anlamlı bulunmuştur. Tablo 4'te yer alan ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına ait grupların evlilik algısı puan ortalamaları incelendiğinde ailede sert tartışma ve kavgaları sık sık yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 107.18$), ailede sert tartışma ve kavgaların bazen yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 109.04$) ve ailede sert tartışma ve kavgalar hiç yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 112.57$) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Buna göre ailede sert tartışma ve kavgaları sık sık yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, ailede sert tartışma ve kavgaları hiç yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumsuz bulunmuştur. Buna ek olarak ailede sert tartışma ve kavgaları bazen yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, ailede sert tartışma ve kavgaları hiç

yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumsuz bulunmuştur.

Ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumu göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulgular. Araştırmanın alt problemlerinden sonuncusu olan “Ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı anlamlı olarak farklı mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla Çok Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin betimsel istatistik değerleri (aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve standart sapma) Tablo 4’te ve ANOVA sonuçları ise Tablo 5’te yer almaktadır. Tablo 4’te yer alan betimsel istatistikler incelendiğinde ailede fiziksel şiddet yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 108.28$) ve ailede fiziksel şiddet yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı puan ortalamaları ($\bar{x} = 109.89$) şeklinde hesaplandığı görülmektedir. Tablo 5’te verilen ANOVA sonuçları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre evlilik algısına ilişkin F değeri [$F(0.14), p > .05$] manidar bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığını göstermektedir.

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular özetlenmiş ve alanyazında yer alan çalışmalar ile birlikte değerlendirilerek tartışılmıştır. Bununla birlikte araştırmada ortaya koyulan bulgular ışığında alan çalışanlarına, araştırmacılara, üniversite öğrencilerine ve politika yapıcılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Sonuç

Bu çalışma iki aşamalı olarak yürütülmüştür. Birincisi üniversite öğrencilerinin evlilik algısını ölçmek amacıyla Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) ismiyle bir ölçek geliştirilmiştir. İkincisi, EAÖ kullanılarak üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörler incelenmiştir. Bu kısımda, araştırmadan elde edilen bulgular sırasıyla özetlenmiştir.

Evlilik Algısı Ölçeği'ne ilişkin sonuç. EAÖ, üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen EAÖ, tersine çevrilmiş on üç madde ile birlikte toplam otuz maddeden oluşmaktadır. EAÖ, beş dereceli likert tipi ölçek formatından oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanı 30 ile 150 değerleri arasında değişmektedir. EAÖ'yü yanıtlamış olan üniversite öğrencilerinin elde ettiği ölçek toplam puanının yüksek olması üniversite öğrencilerinin evliliği olumlu algılama düzeylerinin yüksek olduğunu, toplam puanının düşük olması ise üniversite öğrencilerinin evliliği olumlu algılama düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir.

EAÖ'nün geçerliliğini test etmek amacıyla iki farklı yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemlerden ilki olan uzman görüşüne başvurma, alanda uzman üç kişinin görüşü alınarak gerçekleştirilmiştir. Ardından 503 üniversite öğrencisinin katılımıyla elde edilen veri seti kullanılarak AFA yapılmıştır. Yapılan AFA sonucunda EAÖ'nün beş faktörlü bir yapı oluşturduğu ("Düzenli Yaşam", "Gelişim", "Destek", "Sürdürme Zorluğu" ve "Olumsuz Değişim") ve oluşan faktörlerin toplam varyansın %54,75'ini açıkladığı belirlenmiştir.

EAÖ'nün güvenirliği için iki farklı veri seti kullanılarak Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Birincisi, 503 üniversite öğrencisinin katılımıyla elde edilen veri seti kullanılarak hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı

.92 olarak bulunmuştur. İkincisi, üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlere ilişkin 869 öğrencinin katılımıyla toplanan veri seti üzerinde EAÖ'nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Tüm bulgular ışığında EAÖ'nün üniversite öğrencilerinin evlilik algısını ölçmek amacıyla kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir yapı ortaya koyduğu belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin evlilik algısını etkileyen faktörlere ilişkin sonuç. Bu başlık altında, araştırmada ele alınan değişkenlerin üniversite öğrencilerinin evlilik algısı üzerindeki etkisine ilişkin sonuçlar alt problemler sırasına göre sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir:

1. Cinsiyet değişkenine göre, erkek üniversite öğrencilerinin evlilik algısı kadın üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre daha olumlu bulunmuştur.
2. Yaş değişkenine göre, 18-19, 20-21, 22-23 yaş grubunda olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı 24 ve üzeri yaş grubunda olan üniversite öğrencilerine göre daha olumlu bulunmuştur.
3. Eğitim gördüğü alana göre, eğitim bilimleri ve sağlık bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, sosyal bilimler ve fen bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre daha olumlu bulunmuştur.
4. Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi yeterli olan ve kısmen yeterli olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi yeterli olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.
5. Romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.
6. Evlenme isteği değişkenine göre evlenmeyi isteyen üniversite öğrencilerinin evlilik algısının evlenmeyi istemeyen üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.
7. Anne-baba birliktelik durumu değişkenine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

8. Annesinin eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
9. Babasının eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısı arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.
10. Ailede yaşanan sert tartışma ve kavgaların sıklığına göre, ailede hiç sert tartışma ve kavga yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, sık sık sert tartışma ve kavga yaşayan ve bazen sert tartışma ve kavga yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre daha olumlu bulunmuştur.
11. Ailede yaşanan fiziksel şiddet durumuna göre, üniversite öğrencilerinin evlilik algısı arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Tartışma

Bu başlık altında, araştırmadan elde edilen bulgular alt problemlerin verilmiş sırasıyla literatürde yer alan bilgiler ışığında tartışılmıştır.

Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde; cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının manidar olarak farklı olduğu tespit edilmiştir. Erkek üniversite öğrencilerinin evlilik algısının kadın üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu olduğu saptanmıştır.

Literatür incelendiğinde araştırmada ele alınan cinsiyet değişkenine ilişkin benzer bulgular elde eden araştırmalar bulunduğu görülmüştür (Akbaş vd., 2019; Tezcan ve Coşkun, 2004). Akbaş vd. (2019) yaptığı araştırmada erkek üniversite öğrencilerinin kadın üniversite öğrencilerine göre evliliğe ilişkin bakış açılarının daha olumlu olduğunu saptamıştır. Kadınların erkeklere göre evliliğe daha olumsuz yaklaşması geleneksel aile yapısında gerçekleşmekte olan değişime ve küreselleşmeyle ilişkili olarak artan bireyselleşme sürecine dayandırılabilir. Ayrıca, kadınların artan eğitim düzeyleri, çalışma yaşamında daha çok yer almaları, giderek artan kariyer planlamaları ve ekonomik bağımsızlık oranları evliliği algılaya şeklinde etkili olabilir (Tezcan ve Coşkun, 2004). Bunula birlikte

erkeklerin evliliği daha olumlu algılaması kadınlara göre toplumsal cinsiyet rollerine daha bağı olmasıyla açıklanabilir.

Cinsiyet değişkeninin evlilik algısını anlamlı bir şekilde yordadığı diğer araştırmalarda ise kadınların sahip olduğu evlilik algısının erkeklere göre daha olumlu düzeyde bulunduğu saptanmıştır (Bener ve Günay, 2013; Koç vd., 2007; Ümmet, 2018; Willett, 2009). Koç vd. (2007), yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik attığı anlamları cinsiyete göre incelediğinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre evliliğe ilişkin daha olumlu atıfları bulunduğu görülmüştür. Ümmet (2018), üniversite mezunu olan evli bireylerin katılımıyla yaptığı evlilik algısına ilişkin metaforik araştırmasında kadınların ve erkeklerin evliliğe yönelik olumlu algılara sahip olduğunu bununla birlikte cinsiyetler arası karşılaştırma yapıldığında kadınların evlilik algısının erkeklerin evlilik algısına göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu sonucun kültürel kaynaklı olabileceği, içinde bulundukları kültürün toplumsal cinsiyet rollerinin kadın ve erkeklere yüklediği anlamın evlilikten beklentileri ve evliliğe ilişkin algıyı etkileyebileceği öne sürülmüştür (Koç vd., 2007).

Diğer yandan cinsiyet değişkeninin evliliğe yönelik bakış açısını etkilemediğini ortaya koyan araştırmalar da mevcuttur (Majidova, 2019; Öz-Sosyal, Uzbaş ve Aysan, 2016; Pınar, 2008; Wells, 2016; Valerian, 2003; Yıldırım, 2020). Wells (2016) Afro-Amerikalı gençlerin evlilik algısına ilişkin yaptığı araştırmada 13-18 yaş aralığında kız ve erkek gençlerin evlilik algılarının benzer olduğu sonucuna ulaşmıştır. Diğer bir araştırmada ise Öz-Soysal vd. (2016) Evlilik Tutumu Ölçeği'nin (ETÖ) Türkçe'ye uyarlamasını yapmış ve kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik tutumunun benzer olduğu sonucuna varmıştır. Elde edilen sonuçlar gençler tarafından eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerinin benimsenmeye başlamasının evliliği algılama ve evliliğe yönelik tutum üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir (Rogers ve Amato, 2000).

Yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı yaş değişkeni açısından değerlendirildiğinde; yaşa göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğu bulunmuştur. Buna göre 18-19, 20-21 ve 22-23 yaş aralığında bulunan üniversite öğrencilerinin

evlilik algısı 24 ve üzeri yaş grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Yaş değişkenine ilişkin literatürde benzer araştırma sonuçlarını elde eden çalışmalar bulunmaktadır. Yaşı küçük olan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik yaklaşımı yaşı büyük olan üniversite öğrencilerinden daha olumlu bulunmuştur (Shurts, 2004; Shurts ve Myers, 2012). Elde edilen benzer sonuçlar yaşı büyük olan öğrencilerin evlilikle ilgili toplumsal baskıya maruz kalmasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Katılımcıların bekar üniversite öğrencilerinden oluşması toplum tarafından oluşturulan baskı ile birlikte içsel bir baskının da yaşanıyor olma ihtimalini arttırmaktadır. Bireylerin üzerinde oluşan bu baskıların evliliğe yönelik bakış açısını etkilemesi olasıdır (Shurts ve Myers, 2012). Toplum tarafından yaş büyüdükçe artan evlilik beklentisi yaşı büyük olan üniversite öğrencilerinin evliliğe karşı olumsuz bir yaklaşım geliştirmesine sebep olabilir. Bunun yanı sıra yaşı küçük olan üniversite öğrencilerinin evliliği daha olumlu algılaması evliliğin küçük yaşlarda idealize edilmesine dayandırılabilir.

Literatür incelendiğinde yaş değişkeninin evliliğe yönelik bakışı etkilemediğini gösteren araştırmalara ulaşılmıştır (Arıkan, 2020; Artukoğu, 2016; Doğru, 2017; Sümbül, 2018; Tunç, 2019; Üsküp-Koca, 2017; Yıldırım, 2020; Yılmaz, 2020). Yıldırım (2020) yaptığı araştırmada farklı yaş gruplarında yer alan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik benzer bakış açısı sergilediğini ortaya koymuştur. Araştırmalardan elde edilen benzer sonuçların çalışma grubu olan üniversite öğrencilerinin yaş grupları arasında bulunan yaş farkının az olmasından kaynaklanabileceği ifade edilmiştir (Sümbül, 2018).

Eğitim gördüğü alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı eğitim görülen alan değişkeni açısından değerlendirildiğinde; eğitim görülen alana göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğu saptanmıştır. Eğitim bilimleri ve sağlık bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, sosyal bilimler ve fen bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre daha olumlu bulunmuştur.

Literatürde araştırmada ele alınan eğitim görülen alan değişkenine ilişkin benzer bulgular elde eden araştırmalar bulunmaktadır. Farklı bölümlerin

incelendiği araştırmalar benzer sonuçları vermiştir (Arslan, 2019; Keldal, 2015). Arslan (2019) yaptığı araştırmada temel eğitim bölümünde okuyan niversite ğrencilerinin güzel sanatlar eğitimi bölümünde okuyan niversite öğrencilerine göre evliliğe daha olumlu yaklaştıklarını ortaya koymuştur. Bir diğer araştırmada ise Keldal (2015) din bilimlerinde eğitim gören niversite ğrencilerinin iktisadi ve idari bilimler alanında eğitim gören niversite öğrencilerine göre evliliğe yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç, temel eğitim bölümünde çocuklar üzerine görülen eğitimin ocuk sahibi olmaya ve çocuklara yönelik ilgiyi arttırabileceğini böylelikle evliliğe yaklaşımı da daha olumlu etkileyebileceği şeklinde açıklanmıştır (Arslan, 2019). Elde edilen sonuçlar ışığında eğitim bilimleri ve din bilimleri alanında eğitim gören niversite ğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine daha bağlı olduğu düşünülebilir.

Diğer yandan Akbaş vd. (2019) yaptığı araştırmada ebelik ve hemşirelik bölümlerinde eğitim gören niversite ğrencilerinin evliliğe yönelik benzer tutumlara sahip olduğu ortaya koymuştur. Yıldıırım (2020) ise işletme, fen edebiyat, mühendislik-mimarlık, hukuk, iktisadi ve idari bilimler, eğitim, iletişim fakültesi ve tıp fakültesinde eğitim gören niversite öğrencileriyle yaptığı araştırmada evlilik tutumlarının eğitim grdğu alana göre farklı olmadığını belirlemiştir.

Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre niversite ğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı ailenin ortalama aylık gelir düzeyi değişkenine göre değerlendirildiğinde; ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre, niversite ğrencilerinin evlilik algılarının manidar olarak farklı olduğu saptanmıştır. Ailenin ortalama aylık gelir düzeyi yeterli olan ve kısmen yeterli olan niversite ğrencilerinin evlilik algısının ailenin ortalama aylık gelir düzeyi yeterli olmayan niversite ğrencilerinin evlilik algısına göre daha olumlu olduğu ortaya koyulmuştur.

Literatürde yer alan diğer araştırmalar incelendiğinde benzer araştırma sonuçlarının yer aldığı görülmektedir. Ailenin ortalama gelir düzeyi değişkenini ele alarak evliliğe yönelik tutumun yordandığı araştırmalar bulunmaktadır. Düşük gelir düzeyine sahip ailelerde yetişen bireylerin evliliğe yönelik daha olumsuz bir tutum geliştirdiği görülmüştür. Gelir düzeyinin düşük olması ve buna bağlı olarak ekonomik sıkıntıların yaşanması bireylerin gereksinimlerini karşılamada yetersiz

kalmaktadır. Buna ek olarak yaşanan ekonomik sıkıntının yarattığı stres anne-baba arasında çatışmalara neden olmaktadır. Bu bilgiler ışığında bireylerin çocuklukta yaşadığı olumsuzluklar ve anne-babanın çatışmacı ilişkisine maruz kalması evliliğe yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkilemektedir (Gilman, Kawachi, Fitzmaurice ve Bulca, 2003; Lach, 1999). Ayrıca elde edilen bu sonuç düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde yetişen bireylerin öncelik olarak iş sahibi olmayı düşünmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Diğer yandan ailenin ortalama gelir düzeyi değişkeninin evliliğe yönelik bakış açısını etkilemediği sonucuna ulaşan araştırmalar bulunmaktadır (Akbaş vd., 2019; Koç vd., 2007; Majidova, 2019; Yılmaz, 2020). Koç vd. (2007) yaptığı araştırmada sosyoekonomik düzeyi düşük, orta ve yüksek olan üniversite öğrencilerinin evliliğe atfettiği anlamların benzer olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonucun benzer çıkması sosyoekonomik düzeyi yeterli olmayan bireylerin sosyoekonomik düzeyini yükseltmek için evlenmek istemesi, sosyoekonomik düzeyi yeterli olan bireylerin ise var olan düzeyini sürdürmek için evlenmek istemesi olabileceği şeklinde açıklanmıştır (Koç vd., 2007).

Romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı romantik ilişkiye sahip olma durumu değişkeni açısından değerlendirildiğinde; romantik ilişkiye sahip olma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığı belirlenmiştir. Romantik ilişkisi olan üniversite öğrencileri ve romantik ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının benzer olduğu ortaya koyulmuştur.

Literatürde yer alan diğer araştırmalarda benzer şekilde üniversite öğrencilerinin romantik ilişkiye sahip olma ve olmama durumunun evliliğe yönelik bakışı etkilemediğini gösteren sonuçlara ulaşılmıştır (Artukoğlu, 2016; Üsküp-Koca, 2017). Üsküp-Koca (2017) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin flört/evlilik ilişkisine sahip olup olmama durumunun evliliğe yönelik tutumu yordamadığı sonucunu elde etmiştir. Beliren yetişkinlik olarak adlandırılan dönemin bireylerin evlenme ve anne-baba olma gibi yetişkinliğin getirdiği sorumluluklar karşısında kendini arada hissettiği bir dönem olduğunu belirtmiştir. Arnett (2000) bu durumun üniversite öğrencilerinin içinde bulunduğu gelişimsel

dönemde yaşadığı yetişkinliğe geçiş sürecinde romantik ilişkiyi evlilik sorumluluğuna dönüştürmeye hazır olmamasından kaynaklandığını belirtmiştir. Elde edilen sonuç üniversite öğrencilerinin sahip oldukları romantik ilişkiyi evlilik için bir zemin olarak görmemesiyle açıklanabilir.

Bununla birlikte diğer araştırmalarda romantik ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin romantik ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerine göre evliliğe daha olumlu baktığı görülmektedir (Arıkan; 2020; Karabacak ve Çiftçi, 2016; Keldal, 2015; Yıldırım, 2020). Romantik ilişkiye sahip olan bireylerin evliliğe yönelik hazırlık yapmalarının öğrencilerin evliliğe yönelik geliştirdiği olumlu bakış açısında etkili olduğu belirtilmiştir (Karabacak ve Çiftçi, 2016). Araştırma sonuçları arasındaki bu farklılık araştırmanın yapıldığı çalışma grubunun sosyodemografik özelliklerinin bireylerin evliliğe bakışını etkilemesinden kaynaklanıyor olabilir.

Evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı evlenme isteği değişkeni açısından değerlendirildiğinde; evlenme isteğine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğu belirlenmiştir. Evlenme isteğine sahip olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, evlenme isteğine sahip olmayan üniversite öğrencilerine göre evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Evlenme isteği değişkenine ilişkin literatürde yer alan araştırma sonuçları incelendiğinde benzer şekilde evlenme isteğine sahip olan üniversite öğrencilerinin evlenme isteğine sahip olmayan üniversite öğrencilerine göre evliliğe daha olumlu yaklaştığı görülmektedir. Üsküp-Koca (2017) yaptığı araştırmada evlenme planı olan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik tutumunun daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bener ve Günay (2013) ise üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi fark etmeksizin evlenmeyi düşündüklerini saptamıştır. Pınar (2008) ise benzer şekilde üniversite son sınıf öğrencilerinin birlikte olduğu partneri ile evlenmeyi planladığını ortaya koymuştur. Bireylerin gelecekte evlenmeyi düşünmesinin evliliğe ilişkin bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak hazırlık yapmasını sağlayarak evliliğe yönelik daha olumlu bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Anne-baba birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı anne-baba birliktelik durumu

değişkeni açısından değerlendirildiğinde; anne-baba birliktelik durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığı belirlenmiştir. Anne-babası birlikte, ayrı ve boşanmış olan üniversite öğrencilerinin evlilik algısının benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anne-baba birliktelik durumu değişkenine ilişkin elde edilen araştırma sonucu literatürde yer alan diğer araştırma sonuçlarıyla benzer bulunmuştur. Anne-baba birliktelik durumunun evliliğe bakış üzerinde etkili bir değişken olmadığını ortaya koyan araştırmalar mevcuttur (Arslan, 2019; Bruce, Flora ve Stacey, 2004; Hetherington ve Kelly, 2002; Majidova, 2019; Sinclair ve Nelson, 1998; Tunç, 2019; Valerian, 2001; Willett, 2009; Yılmaz, 2020). Ebeveynlerinin boşanma süreciyle karşılaşan çocukların bu durumla baş edebilmek için sağlıklı baş etme yolları geliştirebildikleri görülmüştür (Kurtz ve Derevinsky, 1994). Anne-baba birliktelik durumunun evliliğe bakış açısı üzerindeki etkisini anlamak için boşanmanın algılanma şekli incelenebilir. Ebeveyni boşanmış olan genç bireylerin boşanmanın kabul edilebilir olduğu yönünde görüşleri bulunmaktadır (Greenberg ve Nay, 1982). Bireylerin bu yöndeki algılama şeklinin evliliğe yönelik bakış açılarını boşanma ve ayrılmanın olumsuz etkilerinden korumuş olabileceği düşünülmektedir (Arslan, 2019).

Diğer yandan ebeveyni boşanmış olan bireylerin evliliğe daha olumsuz yaklaştıkları sonucuna ulaşan araştırmalar da bulunmaktadır (Amato, 2003; Amato ve Deboer, 2001; Arıkan, 2020; Artukoğlu, 2016; Conger, Cui, Bryant ve Elder, 2000; Maden, 2015; Muench ve Landrum, 1994; Schaick ve Stolberg, 2001). Maden (2015) yaptığı araştırmada öğrenimine devam eden üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaş fark etmeksizin anne-babası evli olanların anne-babası boşanmış olanlara göre evliliğe daha olumlu baktıkları sonucuna ulaşmıştır. Conger vd. (2000) ebeveynlerin boşanmış olmasının çocukluk yaşantısını etkilediğini ve anne-babalarının arasındaki gözlemledikleri ilişki biçimini ileride kendi ilişkilerine yansıttıklarını ifade etmiştir. Muench ve Landrum (1994) yaptığı çalışmada anne-babası boşanmış bireylerin gelecekte gerçekleştirecekleri evlilikle ilgili başarısız olma korkusu ve sahip oldukları endişenin evliliğe daha olumsuz yaklaşımlarına sebep olduğunu ortaya koymuştur.

Anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı anne eğitim düzeyi değişkeni

açısından değerlendirildiğinde; anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığı saptanmıştır. Anne eğitim düzeyi, okur yazar ve ilkokul, ortaokul, lise, üniversite veya yüksekokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının benzer olduğu ortaya koyulmuştur.

Literatür incelendiğinde Tunç (2019) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada benzer olarak anne eğitim düzeyinin üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik bakışı etkilemediğini saptanmıştır. Yılmaz (2020) çalışma grubunu kız ergenlerin oluşturduğu araştırmada anne eğitim düzeyinin evliliğe yüklenen anlamı etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir araştırma sonucuna ulaşan Keldal (2015), üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyinin evliliğe yönelik bakış açısını etkilememesini toplumumuzda eğitim düzeyi fark etmeksizin annelerin çoğunlukla çocuklarının evlenmesi ve yuva kurmasıyla ilgili bir beklentiye sahip olmasıyla ilişkilendirmiştir. Farklı eğitim düzeylerine sahip annelerin toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak evliliğe yönelik benzer bakış açılarını sürdürmesinin çocukların evliliğe yaklaşımları üzerinde benzer bir etki yaratacağı düşünülebilir.

Baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı baba eğitim düzeyi değişkeni açısından değerlendirildiğinde; baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığı saptanmıştır. Babanın eğitim düzeyi, okur yazar ve ilkokul, ortaokul, lise, üniversite veya yüksekokul olan üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının benzer olduğu ortaya koyulmuştur.

Literatür incelendiğinde Tunç (2019) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada benzer olarak baba eğitim düzeyinin üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik bakışını etkilemediği saptanmıştır. Yılmaz (2020), çalışma grubunu kız ergenlerin oluşturduğu araştırmada baba eğitim düzeyinin evliliğe yüklenen anlamı etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Keldal (2015), üniversite öğrencilerinin katılımıyla yaptığı araştırmada baba eğitim düzeyinin evliliğe yönelik bakış açısını etkilemediğini ortaya koymuştur. Bu sonucu ise evliliğe yönelik bakış açısının şekillendiği dönem olan genç yetişkinlik döneminde üniversite öğrencilerinin çoğunun eğitim için evden ayrılmasıyla birlikte ebeveynlerinin etkisinden uzaklaşmasına dayandırmıştır. Elde edilen sonuçlar üniversite öğrencilerinin gelişimsel olarak ebeveynlerinden bağımsız oldukları bir dönemde olması ile

açıklanabilir. Böylece üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik algılarının anne-baba eğitim düzeyinden etkilenmediği düşünülebilir.

Ailede sert tartışma ve kavgaların yaşanma sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı ailede sert tartışma ve kavgaların yaşanma sıklığı değişkeni açısından değerlendirildiğinde; ailede sert tartışma ve kavgaların yaşanma sıklığına göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olduğu belirlenmiştir. Ailede sert tartışma ve kavgaları sık sık yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, hiç yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumsuz bulunmuştur. Buna ek olarak ailede sert tartışma ve kavgaları bazen yaşayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısı, hiç yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algısına göre anlamlı olarak daha olumsuz bulunmuştur. Yani ailede sert tartışma ve kavgaların yaşanma sıklığı azaldıkça üniversite öğrencilerinin evliliği olumlu algılama eğiliminde olduğu söylenebilir.

Jennings vd. (1992) ailede yaşanan çatışmaların yarattığı psikolojik etkiler ile üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumu arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmada anne-baba arasında yaşanan çatışmanın sıklığı arttıkça üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik daha olumsuz bir yaklaşım sergilediği görülmüştür. Akbaş vd. (2019) bu araştırma sonucuna benzer olarak anne-babanın mutsuz olduğunu düşünen üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik tutumunun anne-babanın mutlu olduğunu düşünen üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik tutumuna göre daha olumsuz bulmuştur. Bu sonuçlar ışığında gençlerin yaşadığı aile ortamının evliliğe yaklaşımlarını büyük ölçüde etkilediği düşünülebilir.

Ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algısına ilişkin bulguların tartışılması. Evlilik algısı ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumu değişkeni açısından değerlendirildiğinde; ailede fiziksel şiddetin yaşanma durumuna göre üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının anlamlı olarak farklı olmadığı belirlenmiştir. Ailede fiziksel şiddeti yaşayan ve ailede fiziksel şiddeti yaşamayan üniversite öğrencilerinin evlilik algılarının benzer olduğu görülmüştür.

Akbaş vd. (2019) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin %63'ünün yaşanan fiziksel şiddetten olumsuz etkilendiğini ve öğrencilerin evlilikten

uzaklaştıklarını ifade ettiklerini belirtmiştir. Diğer yandan Yılmaz (2020) ise yaptığı araştırmada anne ve baba ile yaşanan fiziksel şiddet, bağırma, hakaret, yalnızlaştırma gibi problem durumlarının genç kızların evliliğe yükledikleri anlamı etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu sonuç, veri setinde aile içinde fiziksel şiddet yaşayan üniversite öğrencilerinin fiziksel şiddet yaşamayan üniversite öğrencilerine göre oldukça az sayıda olması ile açıklanmaktadır. Çalışma grubu içinde fiziksel şiddete maruz kalan bireylerin sayıca az olması fiziksel şiddet yaşantısının ifade edilmemesiyle ilgili olacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Bu başlık altında, araştırmadan elde edilen bulgular ışığında sırasıyla araştırmacılara, alan çalışanlarına, üniversite öğrencilerine ve politika yapıcılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Araştırmacılara yönelik öneriler.

1. Elde edilen bulgular, EAÖ'nün, üniversite öğrencilerinin evlilik algısını ölçmek amacıyla güvenli bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir. Bu nedenle araştırmacılar, bekar bireylerin evlilik algısını ölçmek amacıyla EAÖ'yü güvenle kullanabilirler.
2. Üniversite öğrencilerinin evlilik algısı konusunda çalışmalar yapmak isteyen araştırmacılar, bu araştırmanın sonuçlarından yararlanarak yeni ve daha kapsamlı araştırmalar planlayabilirler.
3. Bu araştırma Ankara ilinde bulunan vakıf ve devlet üniversitesinde eğitimine devam eden öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Farklı illerde vakıf ve devlet üniversitesine devam eden öğrencilerin katılımıyla araştırma tekrarlanabilir.
4. Araştırmanın örneklemi bekar üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Evli olan farklı yaş gruplarından seçilen örneklemeler ile evlilik algısına yönelik araştırma yapılarak literatüre katkı sunulabilir.
5. Yapılacak yeni araştırmalarda farklı değişkenler de ele alınarak üniversite öğrencilerinin evlilik algısı üzerindeki etkisi tespit edilebilir.

Alan çalışanlarına yönelik öneriler.

1. Evlilik ve aile danışmanlığı alanında çalışmakta olan psikolojik danışmanlar, psikologlar ve psikiyatristler evlilik öncesi danışmanlık sürecinde bireylerin evlilik algısını göz önüne alarak psikolojik danışma sürecini yönetebilirler.
2. Evlilik ve aile danışmanlığı alanında çalışmakta olan psikolojik danışmanlar, psikologlar ve psikiyatristler bireylerin sahip olduğu evlilik algısını inceleyerek evlenme kararı verme sürecinde kullanabilirler.
3. Okullarda çalışmakta olan psikolojik danışmanlar tarafından ailelerle yürütülen çalışmalarda evliliğin ve aile yaşantısının çocukların evliliğe yönelik bakış açısını şekillendirmedeki etkisine ve önemine dikkat çekilebilir.
4. EAÖ, alan çalışanları ile birlikte evlilik ve aile danışmanlığı alanında çalışan araştırmacılar tarafından çeşitli araştırmalara kaynaklık edecek verilerin toplanması amacıyla kullanılabilir.
5. Evliliğe hazırlık programları düzenlenirken evlilik algısı olumsuz olan bireyler tespit edilebilir ve nedenleri daha kapsamlı araştırılabilir.
6. Olumsuz evlilik algısına sahip olan bireyler tespit edildikten sonra evlilik algısını etkileyen faktörleri ele alan modüller geliştirilerek psikolojik danışma sürecinde kullanılabilir.

Üniversite öğrencilerine yönelik öneriler.

1. Üniversite öğrencileri Evlilik Algısı Ölçeği'ni uygulayarak evliliği olumsuz algılamasına sebep olan düşüncelerini fark edebilir ve evlilik öncesi psikolojik danışma sürecine katılabilir.

Politika yapıcılara yönelik öneriler.

1. Elde edilen bulgular değerlendirilerek ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlar tarafından evlilik öncesi danışmanlık sürecini destekleyen projelerin geliştirilmesi desteklenmelidir.
2. Evliliğe hazırlık programlarının sayısını artıracak ve kapsamını genişletecek devlet politikaları oluşturulmalıdır.

Kaynaklar

- Akbaş, M., Gökyıldız Sürücü, Ş., Onat Köroğlu, C., ve Öztürk, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarını etkileyen faktörler. *Cukurova Medical Journal*, 44(1), 93-100. <https://doi.org/10.17826/cumj.441022>
- Akgül, A., ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri. SPSS'te işletme yönetimi uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset.
- Akın, A., Sarıçam, H., Yıldız, B., Akın, Ü., Kaya, M., Arıcı, N., Pezük, B., Demir, T., ve Sahranç, Ü. (2014). Evliliğe Bakış Tarzları Ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *II. Kadın Araştırmaları Sempozyumu* (s. 101-104). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Amato, P. R., & Deboer, D. D. (2001). The transmissions of marital instability across generations: Relationship skills or commitment to marriage. *Journal of Marriage and the Family*, 63, 1038-1051. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.01038.x>
- Amato, P. R. (2003). Reconciling divergent perspectives: Judith Wallerstein, quantitative family research and children of divorce. *Family Relations*, 52, 332-339. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2003.00332.x>
- Antill, J. K., Cotton, S., & Tindale, S. (1983). Egalitarian or traditional: Correlates of the perception of an ideal marriage. *Australian Journal of Psychology*, 35(2), 245-257. <https://doi.org/10.1080/00049538308255069>
- Arıkan, G. (2020). *Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumlarında toplumsal cinsiyetin ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların rolü* (Yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>

- Arslan, S. (2019). *Öğretmen adaylarında kişiler arası tarz, affetme ve evlilik tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Artukoğlu, F. G. (2016). *Psikoloji öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumlarının yordayıcısı olarak ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları* (Yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bacanlı, H. (2001). Eş tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(15), 7-16. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21435/229710>
- Baltacı, Ö. (2015). Evli bireylerin “Aile” ve “Evlilik” kavramlarına yönelik metaforik algılarının bağlanma stillerine göre değerlendirilmesi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6(21), 223-243. <https://www.researchgate.net/publication/288981841>
- Bener, Ö., ve Günay, G. (2013). Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-16. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/105613>
- Becker, G. S. (1991). *A treatise on the family*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22, 723-742. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.22.6.723>
- Bronfenbrenner, U. (1993). The ecology of cognitive development: Research model and fugitive findings. In R. K. Wozniak & K. Fischer (Eds.), *Development in context* (pp. 3-44). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Bronfenbrenner, U., & Ceci, S. J. (1994). Nature-nurture reconceptualized in developmental perspective: A bioecological model. *Psychological Review*, 101, 568–586. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.101.4.568>

- Bruce, H., Pugeseck, A. T., & Eye, A. V. (2003). *Structural equation modeling: Applications in ecological and evolutionary biology*. New York: Cambridge University Press.
- Bruce, M., Flora, R., & Stacey, C. (2004). Divorce as it influences the intimate relationships of college students. *Journal for the Human Sciences*, 3, 1-14. <https://www.kon.org/urc/bruce.html?>
- Bryman, A., & Cramer, D. (2001). *Quantitative data analysis with SPSS release 10 for Windows: A guide for social scientists*. London: Routledge.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., ve Köklü, N. (2018). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canel, A. (2012). *Aile yaşam becerileri*. İstanbul: Nakış Yayınevi.
- Carroll, J. S., Willoughby, B. J., Badger, S., Nelson, L. J., Barry, C. M., & Madsen, S. D. (2007). So close, yet so far away: The impact of varying marital horizons on emerging adulthood. *Journal of Adolescent Research*, 22(3), 219-247. <https://doi.org/10.1177/0743558407299697>
- Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2010). *Psychological testing and assessment*. Boston: McGraw- Hill Companies.
- Conger, R., Cui, M., Bryant, C., ve Elder, G. (2000). Competence in early adult romantic relationships: A developmental perspective on family influences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 224-237. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.2.224>
- Çağ, P., ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23. <http://turkpsdrdergisi.com/index.php/pdr/article/view/67>
- Çakır, B. (2011). *Modernleşme sürecinde Türkiye’de evlilik kurumunun işleyişi ve boşanma eğilimlerinin seyri* (Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması* (Doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çelik, M., ve Yazgan İnanç, B. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/50539>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, H. (2010). *Evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleriyle evliliklerinde çatışma yaşama durumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Doğru, D. (2017). Algılanan anne baba tutumlarının eş seçme stratejileri ve evlilik tutumu ile ilişkisi (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doherty, W. J., Carroll, J. S., & Waite, L. J. (2007). Supporting the institution of marriage: Ideological, research, and ecological perspective. In A. S. Loveless & T. B. Holman (Eds.), *The Family in the new millennium: World voices supporting the 'natural' clan. Volume 2: Marriage and human dignity* (pp. 21-51). Westport, CT: Praeger Perspectives.
- Ercan, R. (2015). Ailede değişimin sonuçlarının çocuk sağlığına etkisi. *International Journal of Social Science*, 36, 299-308. <https://doi.org/10.9761/JASSS2831>
- Erkuş, A. (2019). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-1: Temel kavramlar ve işlemler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ersanlı, K. (1990). Aile içi ilişkilerin dayandığı psikolojik temeller. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47-50. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/188206>
- Fışıloğlu, H. (1992). Lisansüstü öğrencilerin evlilik uyumu. *Psikoloji Dergisi*, 7(28), 16-23.

<https://www.psikolog.org.tr/index.php?lang=www&url=tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpd1300443319920000m000330.pdf&>

Framo, J. L. (1996). A personal retrospective of the family therapy field: Then and now. *Journal of Marital and Family Therapy*. 22(3), 289-316. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1996.tb00207.x>

George, D., & Mallery, P. (2001). *SPSS for Windows; Step by step*. The United States of America: Allyn & Bacon.

Gilman, S. E., Kawachi, I., Fitzmaurice, G. M. & Buka, S. L. (2003). Family disruption in childhood and risk of adult depression. *American Journal of Psychiatry*, 160(5), 938-939. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.160.5.939>

Gladding, S. T. (2012). *Aile Terapisi: Tarihi kuram ve uygulamaları*. (Çev. İ. Keklik ve İ. Yıldırım), Ankara: PDR Yayınları.

Gökner, Ö. (2011). *Aşk ve evlilik*. Ankara: Arkadaş yayınları.

Greenberg, E. F., & Nay, W. R. (1982). The intergenerational transmission of marital instability reconsidered. *Journal of Marriage and the Family*, 44(2), 335-347. <http://dx.doi.org/10.2307/351543>

Gubernskya, Z. (2010). Changing attitudes toward marriage and children in six countries. *Sociological Perspectives*, 53(2), 180-199. <https://doi.org/10.1525/sop.2010.53.2.179>

Gürbüz, S. (2019). *AMOS ile yapısal eşitlik modellemesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Harris, W. E. (2009). *Understanding college black males' perception of marriage: Development and validation of the Black Marriage Perception Survey* (Doctoral dissertation). University of Kentucky, Kentucky.

Hetherington, E. M., & Kelly, J. (2002). *For better or for worse: Divorce reconsidered*. New York: W.W. Norton & Company.

- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. (2008). Structural equation modeling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60. <https://doi.org/10.21427/D7CF7R>
- Hovardaoğlu, S., ve Binici-Azizoğlu, S. (1996). Evlilik için Karşılaştırma Düzeyi Ölçeğinin (EKDÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(38), 66-76. <https://toad.halileksi.net/olcek/evlilik-icin-karsilastirma-duzeyi-olcegi-ekdo>
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3, 424-453. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.3.4.424>
- İmamoğlu, O. (2000). Changing gender roles and marital satisfaction in Turkey. In F. Acar & A. Ayata (Eds.), *In gender and identity construction* (pp. 101-116). Netherlands: Brill Inc.
- Jennings, A. M., & Salts, C., Smith, T. A. (1992). Attitudes toward marriage: Effects of parental conflict, family structure, and gender. *J Divorce*, 17, 67-80. https://doi.org/10.1300/J087v17n01_05
- Kaçar, M., ve Parlar, H. (2018). Uzun süreli flörtün bireylerin evlilik algısı üzerine etkisinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 35, 715-730. <http://acikerisim.ticaret.edu.tr/xmlui/handle/11467/2705>
- Kalaycı, Ş. (2005). *Faktör analizi. SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kalkan, M., ve Ersanlı, K. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme kuram ve uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kammeyer, K. C. W. (1990). *Marriage and family: A foundation for personal decisions*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kansız, M., ve Arkar, H. (2011). Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik doyumu üzerine etkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12, 24-29. <https://psycnet.apa.org/record/2011-06277-004>

- Karabacak, A., ve Çiftçi, M. (2016, Ağustos). Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumları ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *13. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi*, Muğla.
- Karakoç, F. Y., ve Dönmez, L. (2014). Ölçek geliştirme çalışmalarında temel ilkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 40, 39-49. <https://doi.org/10.25282/ted.228738>
- Karaman, H. (2015). *Açımlayıcı faktör analizinde kullanılan faktör çıkartma yöntemlerinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keldal, G. (2015). *Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumlarının yordayıcısı olarak eş seçme stratejileri ve cinsiyet rol algıları* (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kendir, E. M., ve Demirli, C. (2016). Evlilik doyumu üzerinde anne baba tutumunun etkisinin incelenmesi. *Education Sciences*, 11(3), 96-113. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsaedu/issue/24572/260186>
- Kervancioğlu, H. (2016). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumunu yordama gücü* (Yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Gürses, A. S. (2021). *Üniversite öğrencilerinin evlilik algısı* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın alfa güvenirlik katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47-48. <https://doi.org/10.5455/jmood.20160307122823>
- Kılıç, N., Mammadov, M., Koçhan, K., ve Aypay, A. (2018). Üniversite öğrencilerinde genel öz-yeterlik inancı ve beden imajının psikolojik sağlamlık düzeyini yordama gücü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 904-914. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2018044245>
- Kışlak, Ş. (1999). Evlilik Uyum Ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *3P Dergisi*, 7(1), 50-57. <https://www.researchgate.net/publication/324150040>

- Kızıldağ, S., ve Şahin, İ. (2018). How couples perceive their marriage. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47(2), 667-693. <https://doi.org/10.14812/cuefd.349736>
- King, A. E. O. (1999). African American females' attitudes toward marriage: An exploratory study. *Journal of Black Studies*, 29, 416-437. <https://doi.org/10.1177/002193479902900306>
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Newyork: Routledge.
- Koç, M., Sezer, A., Balçın, M., Turhan, H., Polat, Ü., ve Bölükbaş, O. (2007). Üniversite öğrencilerinin evlilik kavramına yükledikleri anlamlar. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 110-123. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/23174/247520>
- Koçyigit, M., ve Kalkan, M. (2016). Social interest and future-time orientation inromantic relationships. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 6(2), 53-57. <https://www.researchgate.net/publication/310990574>
- Kurtz, L. & Derevensky, J. (1994). Stress and coping in adolescents: The effects of family configuration and environment on suicidality. *Canadian Journal of School Psychology*, 9, 204-216. <https://doi.org/10.1177/082957359400900208>
- Lach, J. (1999). The consequences of divorce. *American Demographics*, 21(10), 1-14.
- Levene, H. (1960). *Contributions to probability and statistics: Essays in honor of harold hotellings*. In I. Olkin, S. G. Ghurye, W. Hoeffding, W. G. Madow & H. B. Mann (Eds.), California: Stanford University Press.
- Lindgren, C. H., & Harvey, J. H. (1981). *An introduction to social psychology*. St. Louis: Mosby.
- Maden, H. (2015). *Anne babası boşanmış üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ile anne babası evli üniversite öğrencilerinin evlilik tutumunun karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Majidova, F. (2019). *Bağlanma stili ile evliliğe yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Malhotra, N. K. (2006). Questionnaire design and scale development. In Grover, R & Vriens, M (Eds.), *The handbook of marketing research: Uses, misuses, and future advances* (pp. 83-94). Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Muench, D. M., & Landrum, R. E. (1994). Family dynamics and attitudes toward marriage. *Journal of Psychology*, 128(4), 425-431. <https://doi.org/10.1080/00223980.1994.9712748>
- Mulaudzi, T. P., Mukovhe, M., Raselekoane, N. R., & Gwatimba, L. (2018). Investigating the perceptions of young women on marriage in mafukani village, vhembe district, limpopo province. *Gender & Behaviour*, 16(3), 11870-11884. <https://www.ajol.info/index.php/gab/article/view/181815>
- Onur, B. (2003). *Gelisim psikolojisi: Yetiskinlik, yaslılık, ölüm*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Öz Soysal, F. S., Uzbaş, A., ve Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1951-1964. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/323808>
- Özabacı, N., Körük, S., ve Kara, A. (2018). Evliliğe Yüklenen Anlam Ölçeğinin (EYAÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(50), 235-259. <http://www.turkpdrdergisi.com/index.php/pdr/article/view/632/0>
- Özgüven, İ. E. (2009). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDR Yayınları.

- Park, S. S., & Rosén, L. A. (2013). The Marital Scales: Measurement of intent, attitudes, and aspects regarding marital relationships. *Journal of Divorce & Remarriage*, 54(4), 295-312.
<https://doi.org/10.1080/10502556.2013.780491>
- Pastorino, E., & Doyle-Portillo, S. M. (2006). *What is Psychology*. Belmont, Canada: Wadsworth.
- Pınar, G. (2008). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(14), 49-60.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21109/227350>
- Pines, A. M. (1996). *Couple burnout*. New York, London: Routledge.
- Pressat, R. (1988). *The dictionary of demography*. In Christopher, Wilson (Ed.), Oxford, UK: Basil Blackwell Inc.
- Riggio, H., & Weiser, D. (2008). Attitudes toward marriage: Embeddedness and outcomes in personal relationships. *Personal Relationships*, 15(1), 123-140.
<https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2007.00188.x>
- Rogers, S., & Amato, P. (2000). Have changes in gender relations affected marital quality. *Social Forces*, 79, 731-753. <https://doi.org/10.2307/2675515>
- Sarıçam, H., Halmatov, M., & Halmatov, S. (2012, Ekim). Evlilik-Aile Algısı Ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Eğitim Bilimleri Araştırmaları Sempozyumu*, Sinop.
- Saxton, L. (1982). *Marriage. The nature of marriage, the individual, marriage, and the family*. California: Wadsworth Publishing.
- Scott, M. E., Schelar, E., Manlove, J., & Cui, C. (2009). Young adults attitudes about relationships and marriage: Times may have changed but expectations remain high. *Child Trends*, 30.
<https://www.childtrends.org/publications/young-adult-attitudes-about-relationships-and-marriage-times-may-have-changed-but-expectations-remain-high>

- Schaick, K., & Stolberg, A. L. (2001). The impact of paternal involvement and parental divorce on young adults intimate relationships. *Journal of Divorce and Remarriage*, 36, 99-121. https://doi.org/10.1300/J087v36n01_06
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling*. London: Routledge.
- Shukla, A., Deodiya S., & Singh, T. B. (2013). Marriage Perception Scale (MPS): Development of a measure to assess unmarried adolescent's perception about marriage. *Indian Journal Of Preventive And Social Medicine*, 44(1-2), 54-59. <https://www.researchgate.net/publication/335716287>
- Shurts, W. M. (2004). *The relationships among marital messages received, marital attitudes, relationship self-efficacy, and wellness among never-married traditional-aged undergraduate students* (Doctoral dissertation). University of North Carolina, Chapel Hill, North Carolina, USA.
- Shurts, W. M., & Myers, J. E. (2012). Relationships among young adults' marital messages received, marital attitudes, and relationship self-efficacy. *Adultspan Journal*, 11(2), 97-111. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0029.2012.00009.x>
- Sinclair, S. L., & Nelson, E. S. (1998). The impact of parental divorce on college students intimate relationships and relationship beliefs. *Journal of Divorce and Remarriage*, 29, 103-129. https://doi.org/10.1300/J087v29n01_06
- Solmaz, M. (2011). Geleneksellik-modernlik ayrımında insanın konumu. *Hikmet Yurdu*, 4(7), 153-175.
- Stover, C. L. (2008). *Adolescents attitudes towards counseling by demographic group: Before and after a youth relationship education curriculum* (Master's thesis). Auburn University, Alabama.
- Sümbül, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik tutumlarının duygusal zeka ve umutsuzluk bakımından incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Sümer, N., ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stillerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürler arası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106. <https://hdl.handle.net/11511/79158>
- Şahin, M. G. ve Boztunç-Öztürk, N. (2018). Eğitim alanında ölçek geliştirme süreci: Bir içerik analizi çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 191-199. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.375863>
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Ally and Bacon.
- Tarhan, N. (2012). *Evlilik psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tekin Çatal, M. (2019). *Evli bireylerin evlilik değerleri, evlilik doyumu ve evlilik tipleri arasındaki ilişki* (Doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Terzi İlhan, S., ve Işık, Ş. (2019). Evliliğin ilk yıllarında evlilik yaşamı deneyimi ve evliliğe ilişkin algılar: Sorunlar, zorluklar ve ihtiyaçlar. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 1430-1448. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/enad/issue/49738/638089>
- Tezcan, S., ve Coşkun, Y. (2004). Türkiye’de 20. yüzyılın son çeyreğinde kadınlarda ilk evlenme yaşı değişimi ve günümüz evlilik özellikleri. *Nüfusbilim Dergisi*, 26, 15-34. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/213577>
- Tolan, B. (1991). *Toplumbilimlerine giriş*. Ankara: Adım Yayınları.
- Tunç, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti, evlilik beklentileri ve evlilik tutumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turgut, M. (2015). *Türkiye’de evlilik tercihleri*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.

- Türkarlan, N., ve Suleymanov, A. (2010). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evlilik konusundaki görüş ve düşünceleri Azerbaycan ve Türkiye karşılaştırması. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 5, 54-66. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kdeniz/issue/16870/175613>
- Türkiye İstatistik Kurumu (2020). *Evlenme ve boşanma istatistikleri*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2020-37211> adresinden edinilmiştir.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2015). *Evlenme ve boşanma istatistikleri*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2015-21515> adresinden edinilmiştir.
- Ümmet, D. (2017). Üniversite mezunu evli bireylerin evlilik algıları üzerine metaforik bir inceleme. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 205-235. <https://doi.org/10.23863/kalem.2017.81>
- Üsküp Koca, B. (2017). *Üniversite öğrencilerinde evlilik tutumu ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Valerian, A. (2001). *The relationship between family of origin processes and attitudes towards marriage and likelihood to divorce among college students* (Doctoral dissertation). Seton Hall University, New Jersey, USA.
- Villa, M. B., & Del Prette, Z. A. P. (2013). Marital satisfaction: The role of husband's and wife's social skills. *Paidéia*, 23(56), 379-387. <https://doi.org/10.1590/1982-43272356201312>
- Wells, B. A. (2016). *A youthful perspective of 'Black marriage': Understanding African American teenagers' perception of marriage and family* (Doctoral Dissertation). The Chicago School of Professional Psychology, Chicago.
- Willett, J. M. (2009). *Exploring the mechanisms of connection between offspring's perception of interparental conflict and their current relationship functioning* (Master's thesis). The University of the Tennessee, Knoxville, USA.

- Yaratan, H. (2020). *Sosyal bilimler için temel istatistik Spss uygulamalı*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuisletme/issue/32177/357061>
- Yıldırım, E. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, D., ve Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 14-28.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuusbd/issue/38311/399621>
- Yılmaz, C. (2020). *Parçalanmış aile ortamındaki kız ergenlerin gelecekle ilgili beklentilerinin ve evliliğe yönelik tutumlarının değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

EK-A: Gönüllü Katılım Formu

Değerli katılımcı,

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalında Prof. Dr. İbrahim YILDIRIM danışmanlığında yüksek lisans tez çalışmamı yürütmekteyim. Bu çalışmamın amacı üniversite öğrencilerinin evlilik algılarını etkileyen faktörleri elde etmektir. Bu amaçla üniversite öğrencilerine yönelik Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) geliştirmekteyim. Bu araştırma için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır.

Araştırma kapsamında sizinle yaklaşık 15 dakika sürecek bir çalışma yapacağız. Bu çalışmada, sizin evlilik algınızı etkileyen faktörleri elde etmeye yönelik hazırlanan ölçek uygulanacaktır. Uygulama sırasında kimlik bilgileriniz alınmayacaktır. Ayrıca özel sorular (politik görüş, cinsel yönelim, din vb.) sorulmayacaktır. Cevaplamak istemeyeceğiniz, özel olduğunu düşündüğünüz sorular olursa cevap vermeyebilirsiniz. Elde edilen tüm veriler sadece bilimsel bir amaçla kullanılacak ve kimse ile paylaşılmayacaktır.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Verecek olduğunuz bilgilerden dolayı kendinizi rahatsız hissedeceğiniz bir durumla karşı karşıya bırakılmayacağınızı, rahatsız hissettiğiniz takdirde çalışmadan ayrılabilceğinizi taahhüt ediyorum. Bu durum size hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Bu gönüllü katılım formunu imzalamadan önce, uygulama sırasında veya daha sonra aklınıza gelebilecek olan soruları istediğiniz zaman bize sorabilirsiniz. Telefon numaram ve adresim bu kâğıtta yazıyor. Bu araştırma bittikten sonra da bana ulaşabilir ve araştırma ile ilgili soru sorabilirsiniz. Araştırmaya katılmayı tercih ediyorsanız, lütfen aşağıya imzanızı atınız.

Tarih:

Katılımcı:

Adı, soyadı:

Adres:

İmza:

Araştırmacı:

Ayşe Sümeyra GÜRSES

Hacettepe Üniversitesi/Eğitim

Bilimleri Bölümü

imza:

EK-B: Evlilik Algısı Ölçeği (EAÖ) Örnek Maddeler

Değerli Katılımcı,

Evlilik algısını ölçmek amacıyla üniversite öğrencilerine yönelik bir ölçek geliştirilmektedir. Bu amaçla geliştirilen ölçekte 30 madde bulunmaktadır. Maddeleri dikkatlice okuyunuz. Bu ölçekteki bütün maddelerin başına ‘Bana göre evlilik’ ifadesini ekleyerek size uygunluk derecesine göre “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” seçeneklerinden birinin altındaki parantezi (X) işaretiyle doldurunuz. Hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Ölçeğe isminizi ve adresinizi yazmanız gerekmemektedir. Ölçeğe geçmeden önce ‘Kişisel Bilgi Formunu’ eksiksiz bir şekilde doldurmayı unutmayınız. Duyarlılığınız için teşekkür ederim.

MADDELER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Bana göre evlilik;					
1)Yaşamın zorluklarını birlikte göğüslemektir.	()	()	()	()	()
7) Yaşam güvencesidir.	()	()	()	()	()
12) Sonuçta pişmanlığa yol açar.	()	()	()	()	()
19) Sırdaş kazandırır.	()	()	()	()	()
29) Keşfetme sürecidir.	()	()	()	()	()

EK-C: Kişisel Bilgi Formu (KBF) Örnek Sorular

Değerli Katılımcı,

Uygulamaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyodemografik bilgilerini elde etmek amacıyla bir Kişisel Bilgi Formu (KBF) geliştirilmektedir. Bu amaçla geliştirilen formda 12 soru bulunmaktadır. Soruları dikkatlice okuyunuz. Bu formdaki tüm soruları cevaplarken size uygun olan seçeneklerden birinin altındaki parantezi (X) işaretiyle doldurunuz. Hiçbir soruyu boş bırakmayınız. Forma isminizi ve adresinizi yazmanız gerekmemektedir. Duyarlılığınız için teşekkür ederim.

1)Cinsiyetiniz nedir?

() K

() E

3)Alanınız Nedir?

() Sosyal Bilimler

() Eğitim Bilimleri

() Fen Bilimleri

() Sağlık Bilimleri

5)Romantik ilişkiniz var mı?

() Evet

() Hayır

8)Annenizin eğitim düzeyi nedir?

() Okur yazar

() İlkokul

() Ortaokul

() Lise

() Üniversite veya Yüksekokul

10) Ailenizde sert tartışma ve kavgalar ne sıklıkta yaşanıyor?

() Sık sık yaşanıyor

() Bazen yaşanıyor

() Hiç yaşanmıyor

EK-Ç: Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Tarih: 09/12/2019
Sayı: E-35853172-300-00000897454

0000897454

Sayı : 35853172-300
Konu : Ayşe Sümeyra GÜLHAN (Etik Komisyon İzni)

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 18.11.2019 tarihli ve 51944218-300/00000870342 sayılı yazı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden **Ayşe Sümeyra GÜLHAN**'ın **Prof. Dr. İbrahim YILDIRIM** danışmanlığında yürüttüğü “**Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısı**” başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **03 Aralık 2019** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Rahime Meral NOHUTCU
Rektör Yardımcısı

EK-D: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

04/07/2021

İmza

Ayşe Sümeyra GÜRSES

EK-E: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu

04/07/2021

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı: Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Algısı

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
04/07/2021	86	142497	18/06/2021	%8	1615643987

Uygulanan filtreler:

1. Kaynaklar hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Ayşe Sümeyra GÜRSES

Öğrenci No.: N18130707

Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Programı: Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık - Yüksek Lisans

Statüsü: ☒ Y.Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
(Prof. Dr. İbrahim Yıldırım)

EK-F: Thesis/Dissertation Originality Report

04/07/2021

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Educational Science

Thesis Title: Marriage Perception Of University Students

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
04/07/2021	86	142497	18/06/2021	%8	1615643987

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Ayşe Sümeyra GÜRSSES

Student No.: N18130707

Department: Educational Science

Program: Guidance and Psychological Counseling - Master

Status: ☒ Masters ☐ Ph.D. ☐ Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
(Prof. Dr. İbrahim Yıldırım)

EK-G: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına ilişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- o Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

04/07/2021

İmza

Ayşe Sümeyra GÜRSER

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

